

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

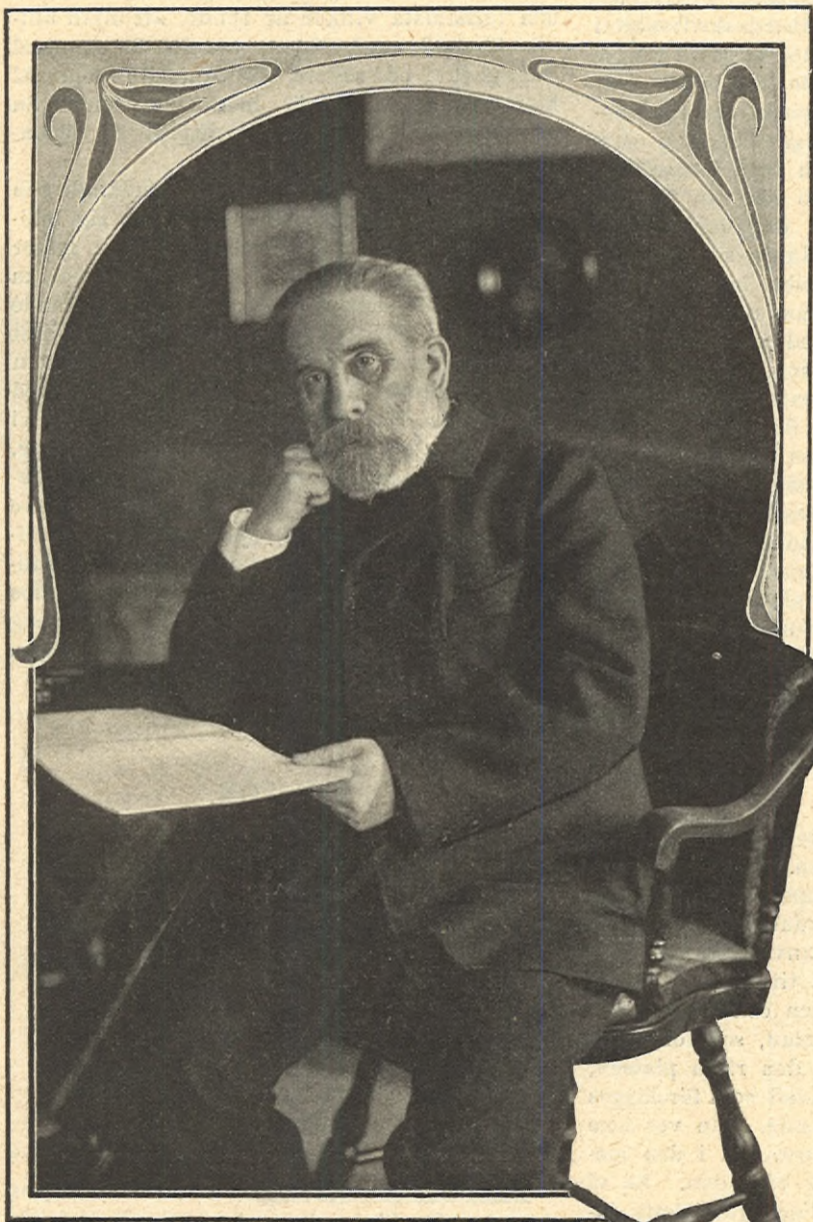
FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET ·

N:r 10 (845).

LÖRDAGEN DEN 7 MARS 1903.

16:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN KR. 6:— IDUNS PRAKTUPPLAGA » 8:— IDUN, FÄNRIK STÅL-UPPL. » 10:— IDUNS MODETIDNING » 2:20	UTGIFNINGSTID: HVARJE LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ: 17 BRYGGAREGATAN 17. REDAKTIONEN KL. 10—4 EXPEDITIONEN KL. 9—5. ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
--	--	---	---	---

FRANS HEDBERG I SITT ARBETSNUM. PORTRÄTT FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

FRANS HEDBERG. NÅGRA ORD TILL SJUTTIOFEMÅRS DAGEN.

²/₃ 1828—²/₃ 1903.

DET ÄR en rik och mångsidig verksamhet, som ligger mellan den tid för femtio år sedan, då den nuvarande sjuttiofemåringen Frans Hedberg fick sitt första stycke uppfördt på då varande Mindre, numera Dramatiska teatern, och den dag i förra veckan, då han själf var i elden på repetitio-

bland dem Frans Hedberg.

Den kan icke beskrivas, troligen ej heller efterapas, det fordras för att äga dess hemlighet att ha varit med om detta lif, på en gång småborgerligt och familjehögtidligt, ganska radikalt i sina frihetsdrömmar, men med vördnad för de stora minnena och den gamla äran, med mycket af fras, men ännu mera af naiv fest i det gröna och smittsam munterhet. Det finns ännu fullvuxen ungdom på den tiden, gråhårig ungdom, som det roar att spela andra ett puts, ty tiden är icke ännu

nernaaf *Strandfynd*, hans sista pjäs, som för få dagar sedan gafs på Södra teatern. En lång tid för en människas arbetsdag och en tid af växlande smakriktningar! Och mycket af det bästa i den »gamla goda tiden» har Frans Hedberg varit med om att representera, så att det finns skizzer af hans hand, som ge denna oförgätliga färg af gammalt Stockholmslif från fyrtio-talet, som Blanche var mästaren att framtrolla och som ingen af de nyare kan ge oss. Nej, det är något alldeles säreget, en trolldager, som är försvunnen, allt efter som det gamla Stockholm gått till sina fäder och dess kåkar rifvits, någonting, hvars ton och doft, ehuru nu för alltid hädangången, när man öppnar dessa 40- och 50-talets skribenter, ligger förvarad mellan bokbladen som ett eko med egendomliga ton-dallringar, med den främmande pressade blommans minnesrika doft från barndomsdagar, som flytt. Ja, ännu så sent som i böckerna från 50-, 60- och 70-talen kunna vi någon gång återfinna denna lokalfärg hos dem, som då tillhörde den mognare mannaåldern,

så jäktande, att man ständigt har klockan i hufvudet med sitt pickande ackompanjemang: skynda på, skynda på. Och så har tiden äfven mycket af excentrisk öfverdrift förstås, men ibland något utomordentligt barnligt angenämt — en viss vidskepelse, en viss kusligt behaglig sago- och brasstämning; ännu kan man grundligt förvåna sig öfver någonting, grundligt förfasa sig öfver någonting, allting uppfattas icke så där reglementerat af lagar och själfallet klart som nu för tiden, när man tar emot en härresande skandal med ett blekt smålöje och ett torrt: det måste ju gå så. Nej, man har icke lärt sig den järnhårda konsekvensen och att kalkylera karaktärer, så att man vet på pricken, hvilka af deras egenskaper måste ha den och den handlingen till följd. Ännu finns det både glädje, som är en öfverraskning, och sorg, som är en öfverraskning, och det alstrar i alla fall en viss värme, förfirning, hjältedyrkan, indignation, intresse för ditt och datt, en glad språksamhet, som hade sin tilldragande sida. Frans Hedberg tecknar med både sympati och sanning denna något själfsväldiga hvardagsmänniska i sina komiska figurer. Denna komik skrattar ofta litet för länge och bullersamt, ja, ibland något omotiveradt, men den har skrattets *gåfva*, detta skratt utan bitterhet, som man stundom nu frågar sig, om det är dödt och begravet.

Naturligtvis fanns här också skuggsidor, men man kände sig »hemma här» öfverallt bättre än nu. Det, som stod allra högst i kurs, var sympatin och ridderligheten, man ville gärna gråta och le på samma gång, och äfven här följde Frans Hedberg ofta de välkända spåren. Nu ha vi vant oss vid den säkrare värdeämätning, som åtföljer det moderna lifvet, vid att bele den något skrällande fantasin, som då hade så lätt att skapa änglar eller djäflar, både i diktens och verklighetens värld. Och det behöfs för att bevisa skillnaden mellan denna tid och vår blott att påminna om, med hvilken häpenhet den äldre generationen, fru Carlén, Lea, Jolin, Blanche, märkte och opponerade sig mot den för dem alldeles oförklarliga själfbehärsningen, stelheten, formalismen, sanningssvartmåleriet, som de sågo inkräkta litteraturen och hemlifsvanorna. Den korrekta elegansen, den oklanderliga ytan hos världsmannen framställdes nästan alltid hos dessa författare som högst osympatisk och blef i allmänhet tecknet på ett bakomlurande för-därf, ett snobberi, medan den fattiga modern med bondförstånd och hjärtats osminkade språk och den ädle ynglingen, som alltid i sin klen försedda portmonnä har sin sparbössa för goda verk och gärningar, voro novellens gunstlingar.

Man behöfver icke leta länge för att finna äfven hos vår författare motbilder till denna tidsriktning på det ädla under ringa former, motsatsen mellan det skenfagra skalet och den äkta kärnan framträder äfven hos Frans Hedberg, men han hade ett realistiskt sinne, en naturlig takt, som räddade honom i allmänhet bättre än de flesta från det gråtmildas och det demoniskas ytterligheter.

Från denna tid fick Frans Hedberg sina första intryck, och det var kanske därför, att han tog lifvet enkelt, att han var »hemmastadd i lifvet» på det barnsliga sätt, man då för tiden var, han trots allt, som möter litteratören utan lärdomsmeriter och relationer, af svårigheter och stötestenar, hann så långt på sin väg och på det hela taget lyckades så väl. Han tycks ha gjort till sin egen den grundsats, som Ingrid i Bröllopet på Ulfåsa predikar med så mycken kraft för Sigrid:

Så är jag trygg. Så kan ditt ungdomslif
än smyckas utaf mängen fröjd, fast denna
bröts i sin knoppning af och vissnade.
Ty, Sigrid, lifvets hela hemlighet,
den gåtans lösning, som de vise söka...
den ligger gömd uti de enkla orden:
gör *gladt* din plikt, så blir du säll på jorden!

Tidigt van vid det sceniska lifvet, skämtar Hedberg i sin skizz om »Mina första teaterintryck», som ingår i den till julen af författarföreningen utgifna boken »När vi började», med sina sceniska motgångar som ung landsortsaktör, han, som ville vara komiker, men på den tiden skulle man sjunga kupletter, och han hade »hvarken öra eller röst», och någon »så kallad utilitet ville jag ej bli!» Hvarken öra eller röst, och så ändå blifva medlem af Musikaliska akademien och intendent vid Stora teatern, det är ju i och för sig en karriär, som icke är dålig!

Hvad återstod nu emellertid för den omöjliga komiker aspiranten annat än språnget in på den okända författarbanan för scenen, och med kostlig humor skildras också de första fjäten på denna — afskickandet af manuskriptet, det med hjärtklappning afvaktade svaret o. s. v. Till en viss grad måste ju hänsynen till bröd-förtjänsten betinga arten af hans arbete. Och man bör icke blott minnas frukterna af detta arbete, sådana de uppenbarade sig i hvad han skref, men också de frukter, det afsatte, i den energi, hvarmed han lyckades bilda ett hem, där han snart såg uppväxa barn, Karl, Tor, Valborg, som nu intaga bemärkta platser inom det litterära gebitet, Tor som roman- och dramatisk författare och kritiker, Karl som dramatisk författare och Valborg som flitig och utmärkt öfversättarinna från ryskan, medan en af sönerna Bengt ägnar sig åt målning.

Man får icke lägga vår tids måttstock på möjligheterna att förtjäna på den tiden. Tantiëmer funnos inga. T. ex. när »Bröllopet på Ulfåsa» uppfördes, gällde ett reglemente, som föreskref som antagningshonorar 225 rdr riksmünt, hvilket äfven fick gälla som premiärhonorar, sedermera från andra till tjugonde representationen var det $\frac{1}{6}$ af nettoinkomsten, och om det var en dramatisk pjäs, utsträcktes tiden till 2—30 representationen. Herr Hedberg teg, när han hade sagt detta, med en viss filur i ögat. »Och sedan», sade jag, »efter tjugonde och trettonde representationen — Värmländingarna af Dahlgren, er egen Bröllopet på Ulfåsa.» Sexton kronor per representation. »Det är omöjligt», sade jag, »detta var ju i så fall en statsinstitution, som gjorde sig skyldig till skinneri.» Utan tvifvel, svarade han lugnt; hade jag efter våra tantiëmer fått betaldt för Bröllopet på Ulfåsa 108 gånger, hade det varit en liten förmögenhet.

Jag minns så väl, fortsatte Hedberg, när Talis Qualis presenterade mig för v. Braun med orden: här är en ung man, som skrifver för teatern. Braun låg sjuk vid det miserablade humör. »Det skall herrn låta bli, blir man fet på det?» — Men jag ville ju ändå gärna fortsätta. — »Om jag bara kunde förstå, hvad det tjänar till,» svarade skalden misslynt.

Men Frans Hedberg visste hvad det tjänade till. Han visste, att många bäckar små göra en stor å. »Hvilken i ordningen är er sista pjäs, Strandfynd?» frågade jag. Den nittioförsta, svarades det. Jag häpnade. »Det vill säga med öfversättningar och bearbetningar,» sade jag som en gifven sak. Nej, dessa åter för sig gå upp till ett antalet af vid pass 192. Jag tror, att mitt ansikte uttryckte, hvad man på teaterspråk kallar »tablå». Jag betraktade mannen framför mig. Just så skulle han se ut med hela detta uttryck af trygghet, godmodighet, stålsatthet mot lifvets stormar, detta bredaxlade, kvadrataktiga — »*carré*» tror jag fransmännen säga, som icke tappar jämvikten. Och jag erinrade mig hans bana. I skiftande former framträder Frans Hedbergs skriftställerier för att tillgodose tidens behof af såväl tyngre som lättare gods i olikartade riktningar. Där finnas pjäser, som redan genom sin titel antyda sin något ålderdomliga läggning som t. ex. »Frun af stånd och frun i ståndet», där finnas andra, som voro före sin tid och som sannolikt den dag i dag med fördel kunde återupptagas som »Hårda sinnen», där finnas dikter af högpatriotiskt innehåll, där finnas både mera realistiska och högidealistiska historiska pjäser med en ganska löst pålagd historisk tidsfärg som »Bröllopet på Ulfåsa», ett af våra repertoarstycken af äkta folkligt retorisk klang, där finnas librettotexter, så framstående som »Den Bergtagna», och små mästerverk af öfversättningskonst inom vådevillens, farsens och burleskens uppslupna gebit. Äfven flere novellsamlingar (*Svart på hvitt*) med delvis mycket goda bilder ur lifvet ge oss en obetingad aktning för Frans Hedbergs säkra ritstift och solljusa blick, hans lätta penna och raska karaktärsskildring, om också ej så sällan själfva »händelsen» vittnar om en viss schablonmässig och skematisk uppställning, och karaktären mera blir en skiss än en analys, något som var genomgående för hans ungdoms samtida.

Frans Hedberg har alltigenom gått sin väg fram som en man, och han skall efterlämna spår, som icke skola igensopas. Han har blifvit något mycket mer betydande än det han fruktade för, ingen blott användbarhet eller utilitet, men ehuru denna titel *kan* utmärka något medelmåttigt, kan den ock användas i annan betydelse om den man, som öfverallt finner sig tillrädda, står på den rätta platsen, visar, att han kan sköta hvad som förelägges honom, som inger förtroende, man vet icke egentligen hvarför eller huru, och i den meningen kan Frans Hedberg bära den. Se vi på hans bana, är det tydligen just detta intryck, han gett sina samtida. Äfven i yttre måtto har hans lif genom dessa olikartade förtroendeuppdrag fått en ganska mångskiftande karaktär. Fastän han börjar som skådespelare utan någon egentlig större framgång, lyckas han först debutera som teaterförfattare, fick sedan fast fot på scenen och blef lärare i deklamation vid de kungliga teatern 1862 och mellan åren 1871—81 intendent för kungliga Stora teatern, hvarefter han öfvertog ledningen af nya teatern i Göteborg. Det är tydligt, att han hör till dem, som icke förtrötts i arbetet, och jag kommer just med anledning af en sådan förening af praktisk och estetisk begåfning att erinra mig

några högst visa ord, som jag just nyligen fann i en bok och som voro yttrade af en rysk bonde, en viss Tikon Bielonojkine, en mycket märkvärdig man och ett ryskt folkgeni, som bildat sekt och af sina anhängare och sig själf anses som en inspirerad, en ny Kristus. Vid ett tillfälle träffade han på någon af dessa »kulturella» entusiaster för det folkliga, som i Ryssland äro så talrika, och när han hört, att denne var på spaning för att tillvarataga folkseder och studera folklif, sade profeten allvarsamt åt honom: »Ni samlar olja, jag begriper nog, ni har hållt mycket olja på lampan. Tänd den så, att människorna må få ljus. Hvarom icke, hvad tjänar oljan till?» Den författare, som citerar detta, tillägger: »Äro vi icke alla olja utan ljus, vi kulturänniskor med medvetna idéer? Människor med kraft och elementär tro — äro de icke ljus utan olja? Om oljan icke förenar sig med lågan, skall den förfaras, och ljuset slocknar.» Vid en sådan natur som Frans Hedbergs har jag den känslan, att just med denna folkliga begriplighet detta första och förnämsta villkor är fyllt, att oljan blifvit förenad med lågan, att det är en sund duglighet i ett sådant författarskap, som väl kan uppväga och gör mera för världen än ett flyggenis sprakande kraftprof för ögonblicket.

Den pojke, som började som handlande och perukmakare och lyckades förvärfva sig bildning nog för att bli teaterförfattare, lefver ännu kvar hos den gamle med hans morska gry att alls icke frukta för att fortfarande ge sig ut på författarskapets hala is. Det vackraste hos honom är just detta, att han aldrig stannat i växten, att han följer med sin tid in i ålderns sena dagar, att när vi nu i dag hälsa honom som den gråhåriga, lifserfarne och konstefarne, vi icke behöfva hälsa honom som ett ärevördigt minne blott, som öfverlevvat sig själf, men som en levande kraft, som ännu har förhoppningsfullhet och ungdom och tror på det goda hos den nya tiden, som han skådar med välbehag och som äggar honom till nya ansträngningar.

HELLEN LINDGREN.

MIN SON.

I DIG jag lifvets försoning ser,
åt dig, min framtid, i arf jag ger
min djärfva gärning, med lamhet slagen,
mitt drömda storverk, som ej såg dagen.

Ja, du skall blifva min stråfvans bikt,
min styrkas styrka, min skönsta dikt,
och svaga strålar, som spridda famla,
skall du till flammande låga samla...

Hårets affallande. En läkare som sedan flera år i Stockholm behandlat speciellt hudsjukdomar, skrifver följande: »Af alla i handeln förekommande medel, afsedda för behandling af de parasitära hudsjukdomar (seborrhé, mjäll o. d.) på hvilka hårets affallande i de flesta fall beror, känner jag intet, som vid anställda prof visat sig så verksamt och i så hög grad förtjänar användas som *Azymolstimulus* — —.» Vid London-utställningen 1899 erhöi F. Pauli's Azymolstimulus guldmedalj såsom det bästa hårvatten.

Ett godt råd. Använd alltid för munnens och tändernas vård F. Pauli's AZYMOL. Mot smitta, för sårbehandling, ekzem, finnar, reformar, hudrodnader är Azymol det verksammaste. Framstående läkares intyg medfölja hvarje flaska Azymol

MELLINS FOOD

af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.

Finnes på Apoteken samt hos Specerihandlarne.

PROF gratis och franco från Axel Lenustrand, GEFLE.

Men nej! du lille — mitt hopp, mitt lif!
I håg och gärning *din egen* blif!
Ett »ille faciet» skall ej tvinga
din unga själ och dess kraft förringa.

Du skall ej bära som black om fot
en moders fävitiska framtidsdrömmar,
men fritt ditt sinne skall taga mot
den kraft, som ensamt ur lifvet strömmar.

Så välj i frihet din egen stig,
och följ ej vacklande andras bana;
åt lif och handling din styrka vig,
din egen värld under jubel dana!

TERESIA EURÉN
f. Eneroth.

VISITER.

BLAND ALLA de onyttiga och tidsödande förpliktelse, som konvensansen ålägger sina offer, finns väl knappt något mera onyttigt och tidsödande än dessa efemära besök, som gå under namnet *visiter*. Jag vill afstå från försöket att utreda, huruvida de äro i stigande eller sjunkande, men möjligen skulle på grund af åtskilliga nyare kulturföreteelser, i främsta rummet telefonens vidsträckta användning, det sistnämnda vara fallet. Men äfven om så är, innehafva de ännu alltjämt en af rangplatserna bland kännetecknen på belevnhet och god ton. I trots däraf kännas de nog af litet hvar som en börda, ett ingrepp i den personliga friheten, som stundom kan blifva till en verklig plåga.

Visiter äro lika meningslösa som tidsfördräfvande. De kunna icke gifva något verkligt tankeutbyte, något förtroligt, hjärtevarmt umgänge, äfven om det är inbördes sympatiserande människor, ja, nära vänner, som aflägga visit hos hvarandra — de hafva det konventionellas hela ytlighet och innehållslöshet med sig, de höra med till det »jaktande intet som andarne tär» och de inkräkta i allt för hög grad såväl på arbetet som på den för många snävt tillmätta hvil- och rekreationstiden. Det är inte sagdt, att samtalsämnen alltid äro bagateller, att det, som säges är idel nonsens och platityder, nej, det kan nog talas både om litteratur och konst, om politik och viktiga dagstilldragelser, kanske till och med om religion och etik, men det talas om allt detta i en röra — man snuddar endast helt lätt vid ett ämne för att strax kasta sig in på ett annat. Detta kallas för att taga bouqueten af ett samtalsämne, då man egentligen endast tittar på etiketterna!

— Ja, suckar nog mången — allt detta är sant, visiter äro odrägliga, men de höra nog med till kulturens offerväsen och de hafva allt för gamla anor för att kunna utan vidare skaffas ur världen. Andra föreslå, att visitväsendet borde reformeras och erhålla en modernare, framför allt mera praktisk gestaltning. Somliga förmena, att vi ju redan hafva ett gammalt utmärkt bra sätt såväl att reducera visiterna som att göra dem mindre tidsödande, och det är att hafva en bestämd mottagningsdag hvar eller hvarannan vecka. Denna form för visiter är också särdeles praktisk ur ofvannämnda synpunkter, men lika fullt har detta bruk icke hos oss vunnit burskap. Mången tycker, att det ser för anspråksfullt ut, hos andra åter, där det införts, har det icke respekterats, och så faller man till föga, och så står man där igen med visiter dag in och dag ut. Det finns ingen annan möjlighet att

undkomma än att själf ge sig ut på visiter eller — ljuga sig borta eller sjuk. De sistnämnda alternativen äro ju också mycket brukliga.

Men man kan väl låta bli att besvara visiterna, så blir man dem väl slutligen kvitt?

Det är inte så aldeles säkert. Jag känner en älsklig gammal dam, som haft ett mycket stort umgänge, hvilket hon numera dragit sig undan. Men icke desto mindre och fastän hon själf blott gör ett och annat besök hos nära vänner, är hon dock öfverlupen af visiter. »Det är ju så vänligt, att man kommer ihåg mig,» har jag hört henne yttra, »men hvad det ändå är tröttsamt och hvad det ofta faller sig olägligt!»

På detta sätt går för många människor den ena dagen efter den andra — visiter och kontravisiter! — Åh, skall man då aldrig få vara i fred! Skall jag då inte heller i dag få skriva mina angelägna bref eller gå igenom mina räkenskaper! — Nu har jag bara två kapitel kvar på min bok, dem ville jag bra gärna läsa ut, innan jag går till sömmerskan.

Det ringer. En visit anmäles. Den besökande mottages på det älskvärdaste, omfamnas och kysses under försäkringen om att det är så kärt att se henne, att det var så snällt att hon kom o. s. v. Det vore underligt, om föremålet för alla dessa älskvärdheter kunde tro ett jota däraf, då hon ju vet, med hvilka känslor hon själf på samma sätt välkomnar sina visitgäster.

Och när man varit ute, hur innerligt glad blir man icke att vid hemkomsten finna aflämnade visitkort — ju fler dess bättre. — Så väl, att jag inte var hemma! Mätte jag nu bara ha samma tur, när jag måste besvara de här visiterna!

Visiter äro formligen plantskolor för lögn och förställning.

Fru B. har inte på länge fått träffa sin gamla kära vän fru C., än har det ena, än det andra kommit hindrande emellan. Ändtligen inträffar en dag, då hon kan få slå sig lös, men telefonerar förut för att vara riktigt säker på att träffa vännen hemma. — Ja då, visst är hon hemma, och bestämd tid utsättes för besöket. Fru C. är äfven hon hjärtligt glad åt att få träffa sin gamla ungdomsvän. — Nu skola vi ha oss en riktigt förtrolig pratstund! — tänker hon. Fru C. infinner sig på utsatt tid, men knappt ha de förtroliga meddelandena börjat, förrän en visit anmäles. Med en kväfd suck, fast med leendet på läpparna, reser sig fru C. för att taga emot den ovälkomna gästen, som den andra inte alls känner. Hon försöker att vänta ut henne, men — det kommer ännu fler visiter. All den glädje och trefnad fru B. väntat sig af sitt besök är förstörd, och förtretad och ledsen går hon sin väg.

När fru C. sent omsider finner ro för att återgälda besöket, kan det betraktas som en verklig lyckträff, om inte samma historia upprepas.

Liksom lättjan ju är sysslolöshetens moder, så är sysslolösheten utan tvifvel moder till visiterna. Men i en tid, hvars lösen är arbete intensivt, allvarligt arbete, tycker man att hela släkten, mormor med både barn och barnbarn, borde utan alla aflifningsförsök af sig själfva dö en stilla sotsdöd. Kanske sker det också så småningom. Och näppeligen finns det väl några andra, som skulle vilja hålla visiterna vid lif, än de sysslolösa varelsor, för hvilka visittimmarna äro dyrbara såsom medel att få exponera sina toaletter, skvallra och få tiden att gå. Må då dessa för all del få behålla sina »glacerade lerkrukor» med doft af potpourri från minst två sekel, bara de icke tvinga dem på andra, som

måste arbeta för sin existens eller mera fritt kunna och önska disponera sin tid.

Men allt gammalt är icke alltid gammalmodigt. Jag har redan talat om bestämda mottagningsdagar; äfven de hafva ju gammal häfd, men skulle likväl vara mycket lämpliga just för vår tid med sitt regelbundet ordnade arbete. Bestämda mottagningar ha dock det emot sig, att personer, som inte ha något gemensamt, kanske knappt känna hvarandra, lätt kunna blifva sammanförda i en trängre krets, men å andra sidan lämna de ju så mycket mera tillfälle till fritt, förtroligt och ostördt umgänge mellan dem, som vilja rå om hvarandra, men icke älska att låta sig trummas ihop på konvensansens kommando.

Det talas generation efter generation om att sällskapslifvet borde reformeras, men därvid stannar det. De förändringar som det ju visserligen i ett och annat undergått, hafva icke berott på några aktuella reformatoriska ingrepp, utan så småningom tillkommit under trycket af tidsandan och tidsförhållandena. När frukten är mogen, faller den från grenen, men det kan också hända att stormen rycker den af, isynnerhet om den har klen fäste och är maskstungen. Men — *laissez-aller* är ju ett af de mest utpräglade dragen i det svenska lynnet, och — en rensningsstorm inom sällskapslifvet, den låter nog vänta på sig!

STEFFEN.

ÄNNU NÅGRA ORD OM SKÖNLITTERATUREN I BIKTENS FORM.

»**E**N BLAND ALLMÄNHETEN» har i nr 3 af Idun skrivit om publikens förpliktelse gentemot författare, som gifva oss »förtroenden», hvilka strängt taget blott tillhöra den intima vännen. Frågan är ömtålig, men högst viktig och förtjänt af den litterärt intresserade allmänhetens begrundande.

Troheten har ansetts som en nordisk nationaldygd, hvilken på ett vackert sätt framträdde i de gamlas fostbrödralg. Och Håvamål i Eddan säger:

Vän din
skall du en vän vara,
honom och hans vän;
men ej må
en man vara
vän med sin oväns vän!

På en vän ställes stora fordringar och skalden varnar därför:

Vaksam och sluten
vare en man
och mycket i vänskap varsam;
för de ord,
du till en annan säger,
får du ofta bittert böta.

Ja, han tillägger på ett annat ställe:

Förtro dig till en,
icke till två;
världen vet, hvad tre veta.

Detta torde få anses som sund, nordisk nationalsmak i fråga om »förtroenden». Tegnér gillar den ock helt visst, då han låter kung Bele gifva sin son följande råd angående val af vän:

Välj en, onödigt är det den andra leta.

Som människokännare ger oss skalden en förklaring öfver hvarför man icke bör välja till förtrogen hvem som helst:

Tomt hus står gärna öppet, men
rikt stängs till.

Äfven E. G. Geijers tanke i denna fråga lyser genom orden, då han i dikten *Manhem* yttrar om nordbon:

Han ej förstod med ord en skuld betala
och språka om sitt hjärtas ömma drift.

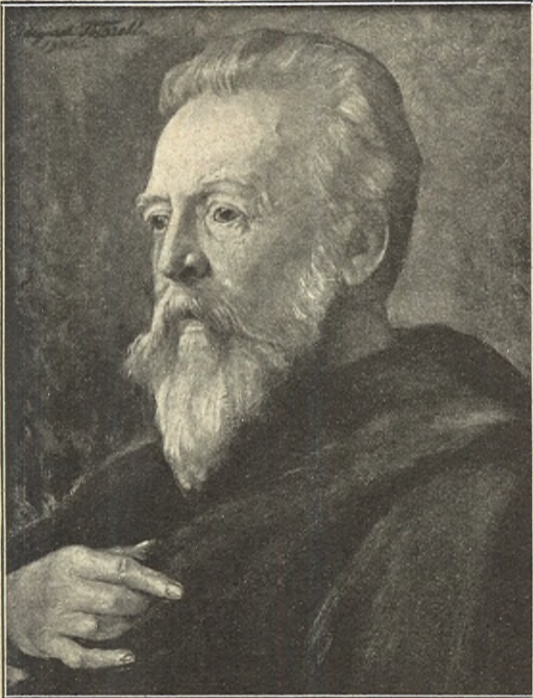
Ibsen är ett exempel på, huru »rikt hus stängs till». Ja, han går kanhända till öfverdrift, då han låter en af sina hjältar yttra, att den starkaste man är den, som står ensam. Viktor Rydberg

var icke heller den, som ville »språka om sitt hjärtas ömma drift». Tvärtom: din sorg är din, och du bör bära henne.

En öfverdrifven »förtrolighet» är således ett karaktärslyte enligt nordiska begrepp. Erfarenheten lär oss äfven i våra dagar, att det är sjukligt nervösa och narrar, som känna behof af att skära hjärtat ur bröstet på sig och visa dess tomhet för kreti och pleti. Också in vino yppas stundom hemligheter, som man annars förtiger.

I den moderna skönlitteraturen, särskildt i romanen och novellen, önska vi se våra egenskaper, de goda så väl som de dåliga, såsom i spegel, men en spegel, som bryter ljuset enligt konstens lagar. — En personlig bikt verkar icke som konst, utan som biografisk litteratur eller reportage, där olyckshändelser, fester, bröllop och andra tilldragelser passera revy inför läsaren. Vill författaren med sin bikt väcka vår sympati eller medkänsla, blir intrycket af hans bok icke sällan pinsamt.

De s. k. jag-romanerna, hvilka äro beräknade att verka pikant eller personligt, stöta ofta sund nordisk smak. Då en man, såsom t. ex. dansken Larsen, skrifver »En kvinnas bikt», är ju därom icke mycket att erinra, ty man har under läsningen förnimmelsen af, att historien är en dikt. Men då bikten antar formen af en den mest förtroliga bekännelse, som kunde vara sann, då blir den afgjordt osympatisk. Man tycker sig ofrivilligt hafva blifvit vittne till ett samtal mellan fyra ögon. En diktad person, som skall väcka sympati, får

GOTTHARD WERNER. EFTER ETT PORTRÄTT I OLJA AF HILDEGARD THORELL.

icke bära sitt hjärta på tungan och ge läsaren förtroenden, hvilka denne alls icke önskar motaga. En sådan »öppenhet» kan vara ett ypperligt medel att karaktärisera fäfängan och narraktigheten.

I många former trifs det sköna, men som en af de simplare måste den betecknas, då berättelsen framträder i första personen. Mycket beror härvid naturligtvis på innehållet. Det friska och sunda fördrar man, men, om författaren själf döljer sig bakom berättelsens »jag» och meddelar oss sina intimaste upplevelser, då lägger den sundt tänkande boken bort med afsmak, och han känner sig icke ha några förpliktelser mot den, som i bokhandeln säljer sina »förtroenden». Han önskar blott, att smaken ju förr dess hellre måtte förbättras.

Emellertid bör en författare lägga sin personlighet i dikten. Men människohjärtats ådror skola blottas för oss i konstens form. Kritiken har ådagalagt, att Tegnér stod i ett långt intimare förhållande till Fritjof och Ingeborg, än man kunde ana. Men hans »bekännelser» stöta oss icke, utan förläna blott diktens gestalter sanning och lif. — Ibsens personligheter bära nog alla sin skapares blod i sina ådror, men de ge oss icke några förtroenden under biktens insegel. Och väl är det att så är.

K. H.

»VIKINGAR GÅ TILL DOPET». EFTER EN MÅLNING I OLJA AF GOTTHARD WERNER.

GOTTHARD WERNER.

ÅTER HAR en af våra äldre konstnärer skattat åt förgängelsen, nämligen den kände målare, hvars namn läses under dödskorset här ofvan och som nyligen afled i Rom, 65 år gammal.

Gotthard Adolf Werner föddes i Linköping 1837 och var son till regementsläkaren vid Andra lifgrenadiärregementet d:r Werner och hans maka. 1857 inskrefis han som elev vid konstakademien och reste med understöd af drottning Josefina 1861 till utlandet för fortsättande af sina konststudier. Han har sedan dess flere gånger återvänt till Sverige, men blott för att snart ånyo styra kosan mot södern, hvars konst och natur alltid lifligt tilltalat honom. 1868 blef han agré af konstakademien.

Bland Werners arbeten af dekorativ bestämmelse må nämnas »Jesus gifver Ansgarius uppdraget att grunda den kristna kyrkan i Norden» (oljemålning i katolska kyrkan i Malmö), fyra apostlar (oljemålningar i Hagskyrkan i Göteborg), samt »Järnets och guldets makt» (frismålning, som äges af J. Bolinder i Stockholm).

År 1884 erhöi W. af Nationalmuseets nämnd andra priset för inlämnadt förslag till väggmålningar i Nationalmuseum. Därefter insände han sex förslagskisser i olja öfver följande ämnen: »Resandet af en bautasten», »Åsafolkets ankomst till Svithiod», »Väringar i Bysans», »Grundstenen lägges till Alvastra kloster», »Nordens apostlar med Ansgarius i spetsen» och »Scen i Vadstena kloster». Då en täfning för skisser till väggmålningarna anordnades 1891, deltog W. däri med nya skisser öfver följande ämnen: »Gustaf Vasa på Västerås recess», »Karl

IX vid Stångebro», »Gustaf II Adolf på Rügen», »Drottning Kristina och Cartesius», »Linné inför Lovisa Ulrika» och »Gustaf III i Rom». Dessa belönades med andra pris.

Bland hans stafflitaflor erinra vi om »Vikingar gå till dopet» (Rom 1870), »Hans Brask tager afsked af Linköpings domkyrka» (målad 1880 och nu hängande å k. slottet), »Skogsfrun» (1882) samt »Cecilia Wasa». Af dessa konstverk äro det förstnämnda och det sistnämnda återgifna i dagsnumret; de hafva, så vidt man känner, aldrig tillföre varit reproducerade.

Den karaktäristiska bild af den bortgångne konstnären, som Idun i dag meddelar, är utförd af vår framstående porträttmålarinna fru Hildegard Thorell år 1902, då Werner sista gången besökte Sverige, och kan följaktligen anses som det allra senaste.

»CECILIA WASA». EFTER EN MÅLNING I OLJA AF GOTTHARD WERNER.

DEN STORA FÖRSVARSBASAREN.

SOM komplettering till våra i förra numret anbefallande ord om denna stort anlagda basar, hvilken nu är ett vackert minne endast, foga vi i dag några bilder från basarens mera framträdande moment, till hvilka torde få räknas de levande historiska porträtten och de stämningsfullt arrangerade tablåerna — alltsammans mottaget med varmt bifall af den stora och mondäna publik, som befolkade festen och frukostigt bidrog att göra den-

samma ekonomiskt fruktbarande.

I midten af vår bildserie synas de om festens organisation högt förtjänta damerna fru Anna Wallenberg, ordförande i Kvinnoförbundet för Sveriges sjöförsvär, samt generalskan Anna Rappe, vice ordförande i Kvinnoföreningen för fosterlandets försvar. Den förra håller i handen det telegram, som hon nyss mottagit från kronprinsessan Victoria med anledning af basaren. I öfrigt torde bilderna med sina underskrifter tillräckligt tala för sig själfva.

FRÅN DEN STORA FÖRSVARSFESTEN Å »NATIONAL».

FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

1. EN AF TABLÅERNA: »HOLMIA», STOCKHOLM, OMGIFVEN AF KONST, VETENSKAP, MUSIK, HANDEL OCH INDUSTRI. 2. I BASARVIMLET. 3. FRU ANNA WALLEBERG OCH FRIHERRINNAN ANNA RAPPE. 4. KAKSTÅNDET. 5-8. HISTORISKA PORTRÄTT: HEDVIG ELEONORA (GREFVINNAN TORNÉRIELM, F. ANKAR-

CRONA), FREDRIKA DOROTHEA (GREFVINNAN LEIJONHUFVUD, F. LAGERCRANTZ), HERTIGINNAN AF SÖDERMANLAND (FRÖKEN I. RAPPE) OCH DROTTNING DESIDERIA (FRÖKEN E. SPARRE). 9. FRÅN BYFÉN. GRUPP AF MEDVERKANDE DAMER. I BAKGRUNDEN: FRU WRANGEL, MAJORSKAN ADELSKIÖLD, GENERALSKAN ABELIN, FRU LAGERCRANTZ.

Enligt referat af meddelande från Svenska Tandläkaresällskapet kommitté för undersökning af gängse antiseptiska munvatten på Internationella Tandläkarekongressen i Stockholm den 15 Aug. 1902 är

STOMATOL

ovedersägligen det munvatten, som bäst uppfyller de fordringar medicinen och tandhygienien ställa på ett bakteriedödande och sjukdomsförekommande preparat för tändernas och munnens vård.

STOMATOLFABRIKEN, Stockholm.

H. M. Konungens Hofleverantör.

STOCKHOLMSBILDER, TECKNADE AF EN NYINFLYTTAD. FÖR IDUN AF N. P. ÖDMAN.

I.

PÅ SÖDER.

NÄR NI flyttar till Stockholm, så bo för all del inte på Söder! det var det råd jag fick af en stockholmsbo, innan jag flyttade till huvudstaden — och dock bor jag nu på Söder och trifs här förträffligt. Och detta beror icke blott på, att den bostad jag fått är i sig sjelf treflig, utan äfven därpå att Söder är trefligt. Söder är först och främst och utan all gensägelse den mest pittoreska stadsdelen i Stockholm, Söder är vidare den lifligaste stadsdelen, åtminstone på vissa punkter, och Söder är för det tredje den hemtrefligaste och anspråkslösaste stadsdelen. Tillåt mig bevisa dessa påståenden ett i sänder.

*

I höstas, icke långt efter min hitflyttning, gick jag en dag ut på forskningsfärd på Söder, och det får jag säga, att en sådan rikedom, som jag här fann, på små öfverraskande pittoreska utsikter åt Mälaren och Saltsjön, på underliga små gårdar med gröna täppor ute på bergsbranterna, på sällsamma gator och branta backar, och, »last but not least», öfverraskande luftbroar och trappgränder, de förra verkande som järnvägsviadukter öfver bråddjup, de senare som smala, brant stupande klyftor — har jag knappt sett i utlandets mest pittoreska städer. Och detta ändå bara i Maria församling eller, närmare specificerad, där uppe i trakten af Mariahissen. Och, för öfrigt, ett så vackert panorama som man har omkring sig från hvarje hög och fri punkt öfverallt på Söder (t. ex. från Katrinahissen eller Erstaberg), torde man få leta efter i Europas storstäder. Ja, bara utsikten från den backen, som leder från Södermalmstorg ned till Slussen, är förtjusande. Jag har gått den nästan hvarje dag, sedan jag kom hit, och ännu har jag icke tröttnat att beundra den härliga anblicken både till höger och vänster. På högra sidan skådar jag bort öfver Saltsjön, fängslas af den lifligt tilltalande taflan på dess vatten och af den täcka Kastellholmen midt emot och Djurgårdsstranden med Skansen och Bredablick och de blånande bergen längre bort åt utloppet; och på den vänstra sidan bort öfver Mälarhamnen med dess skog af masttoppar och den gamla präktiga Riddarholmen och bortom denna Kungsholmen höjande sig vackert i fonden. Ja, fast jag går där så godt som dagligen, måste jag ibland stanna midt i backen för att i ro få njuta af taflan — och detta särskildt på solsken dagar. Och hur vackert Söder själf tar sig ut, vare sig

från Saltsjösidan eller från Mälarsidan — det veta vi alla, ja, vid morgon- eller aftonbelysning, med en smula soldimma beslöjande de södra bergen, ligger det något rent af trolskt, något sagolikt öfver det hela. Mer än en morgon, när en sådan underbar vacker belysning legat öfver Söder, har jag måst stanna under min vandring öfver Kornhamstorg för att rikta ögat åt trakten af Mariahissen och med förtjusning dröja vid den storslaget pittoreska komplex af slottlika byggnader som där, starkt belyst af morgonsolen, höjer mot himmelen sin vackra profil af torn och utsprång, nästan i medeltidsstil. Stockholmarne själfva gå förbi sådana skönheter, de se dem ej, de äro för vana vid dem, men jag, en nyinflyttad landsortsbo, stannar och njuter. Ja, Söder är förtrollande vackert, äfven när det icke synes alls, utan ligger doldt i djupt kvällsmörker öfversålladt med ljuspunkter, alldeles som den mörka himlen med stjärnor. Far en mörk kväll med ångfärjan från Grefbron till Slussen, och ni skall ge mig rätt.

*

Men Söder är äfven den *lifligaste* stadsdelen, sade jag, och sanningen häraf har jag dagligen haft tillfälle att bevittna. Ja, jag får säga, att när jag från Söder ibland begifver mig till det ståtliga, aristokratiska Östermalm och där gör en vandring i den pryddliga stadsdelen öster om Humlegården, så finner jag visserligen allt där mycket vackert, men om jag undantar Sturegatan, Humlegårdsgatan och en del af Karlavägen, hur stilla och tyst i jämförelse med Södermalm! Stillhet och tystnad är ju mycket angenämt, särskildt för gammalt folk som söker hvila, liksom jag, men öfver Östermalm ligger tillika någonting förnämt och stelt som på en enkel f. d. landsortsbo verkar i viss mån kylande och afskräckande, och därför föredrar jag den lifliga rörelsen på Söder. Har ni någon gång, midt på dagen, såsom jag nästan dagligen gör, stått en stund i det hörn vid Södermalmstorg, där Götgatan och Hornsgatan korsas hvarandra, då har ni sett hvad rörelse och trafik vill säga, och då har ni ock fått begrepp om hvad en storstads bedöfvande larm vill säga. Detta hörn har nästan något Londons-liknande med sig. Stundom när jag önskat från själfva torget komma öfver till Götgatan har jag fått stanna i det där hörnet en god stund utan möjlighet att komma fram. En lång rad af packvagnar af hvarjehanda slag har nämligen ibland kommit i så tät följd uppifrån Hornsgatan, att det varit lifsfarligt af försöka kila emellan, och när det så äntligen blifvit en större lucka och jag velat kila öfver, så har jag hört en varnande klocksignal helt nära mig på andra sidan. Det är en af de elektriska spårvagnarna, som då kommit med full fart ned ifrån Brunnsbacken, och hade jag i det ögonblicket vågat mig ut på gatan, så hade jag blifvit krossad. Men har jag haft riktig otur, så har i nästa ögonblick en annan spårvagn kommit under samma varnande signaler uppifrån Hornsgatan. Medan dessa spårvagnar under ideligt ringande passera hörnet vid torget, är trafikströmmen på ömse sidor afspärrad och rader af vagnar stå väntande på hvar sin sida om spåren, färdiga att rycka fram hvardera åt sitt håll, så fort de väldiga spårvagnskolosserna passerat; och skaror af fotgängare på trottoarerna skynda i samma ögonblick att komma öfver från torget till Götgatan eller tvärtom, så vida icke en ny rad af lastvagnar och droskor från Hornsgatan ytterligare kvarhåller dem. Det är ett vimmel och en rörelse, så man kan bli yr i huvudet, och ett dån och ett slammer, så man kan bli alldeles ner-

vös. Också äro ständigt från morgon till kväll, så länge spårvagnarna gå, tvänne poliskonstaplar här posterade, en på hvardera sidan af spåren, för att genom varningsrop till fotvandrare och afbrytande af trafikströmmen förekomma olyckor. Själf har jag oaktadt detta mer än en gång varit i fara att öfverköras, när jag ej varit på min vakt.

Märk, jag säger icke att trafiken och trängseln i det där hörnet är *hela* dagen i ända sådan jag här beskrifvit den, ej heller att den är det *hvarje* dag, men visst är att jag ofta sett den nå denna sjukande höjdpunkt.

Och fortsätter jag vid ett sådant tillfälle min färd uppåt Götgatan, Stockholms kanske mest trafikerade gata, så äro rörelsen och bullret, om vi undantaga de elektriska spårvagnarne, som man nu för en stund sluppit ifrån, alldeles desamma. Om det velat sig riktigt illa någon gång, så har jag för en stund haft rätt svårt att komma öfver från den högra till den vänstra trottoaren. Bryggarevagnar, bagarevagnar, slaktarevagnar, järnlastade vagnar, expressbyråvagnar, mjölkvagnar, tvättinrättningsvagnar och bondvagnar, för att nu icke tala om droskor m. m., komma stundom i en lång oafbruten rad uppför eller utför Götgatsbacken eller båda delarna på en gång, och trottoarerna på ömse sidor vimla af brådslande folk. I detta människovimmel urskiljer man här och där på böckerna under armen skolynglingar från »Södra Latin» eller skolflickor och skoldamer från sina resp. flickskolor eller lärarinneseminarier, alla styrande kurs i rask fart till eller från läroverken i trakten. Och butik vid butik ligger i oafbruten följd både till höger och vänster längs hela denna trafikerade gata, den mäktigaste af Söders pulsådor. Utom bullret och slamret i Götgatsbacken förekommer där också midt i allt det öfriga ett infernaliskt trumpetande ljud som genomskär och öfverröstar allt, och det är skriket af lastvagnarnes bromsar i utförsbacken. Jag har ofta undrat, om ej detta kunde modereras något genom lämplig »smörjelse», ty det är i sanning förfärande. När jag först hörde det på afstånd efter min ankomst till Stockholm, tog jag det för några öronskärande basun- eller trumpetstötter, som på skoj utstöttes med all kraft af pojkar, som fått fatt i väldiga blåsinstrument, utan att förstå sig på deras musikaliska behandling.

Jag nämnde här ofvan att man vid vandrigen uppför Götgatan »för en stund sluppit ifrån» de elektriska spårvagnarne, och detta var med flit sagdt, ty längre upp i backen vid hörnet af Sankt Pauls-gatan kommer en af dem, nämligen Tegelvagnen, med buller och bång och ringningar in på den trånga Götgatan och fortsätter sedan ett långt stycke på denna, så att då gäller det både för åkande och gående att se upp igen eller rättare att höra upp, ty signalklockan ringer ständigt.

Om Hornsgatan, som, åtminstone i sin början, blott obetydligt ger Götgatan efter i trafik och buller vill jag nu ej tala, det skulle bli för långt — utan vill jag nu trots båda gatornas oändlighet nöja mig med att ha talat om den ena. Och jag tillägger endast, att den här skildrade starka trafiken å Götgatan och Hornsgatan naturligtvis fortsätter öfver Södermalmstorg ända ned till Slussen och ännu värre närmast på andra sidan om denna. Ja, när jag tänker närmare på saken, nödgas jag verkligen medgifva, att, om någon punkt i Stockholm täflar med hörnet af Horns- och Götgatan i trafikliflighet, så torde det vara denna lilla trånga plats på norra sidan om Slussen. Ty där är nästan alltid en fullständig »röra». Med själfva slussbroarne, Söders båda »dörrar», om jag så får kalla dem, är

förhållandet ändå värre, ja de stå med sin vilda, brådsakande feberaktiga trängsel af folk och få och åkdon alldeles utom räkningen. Visserligen hålla de nu på att göras litet bredare, men jag fruktar, att det ändå blir för smalt mellan »dörrposterna».

*

Emellertid tror jag mig nu ha uppvisat, att Söder är den lifligaste stadsdelen i Stockholm — om där ock finnas en mängd stilla gator, såsom exempelvis Östgötagatan och Åsögatan, tjogtals andra att förtiga. Men jag skulle ju också bevisa att Söder är den hemtrefligaste och anspråkslösaste stadsdelen. Det förra kan visserligen efter den föregående skildringen förefalla lite svårt. Men jag kan ju reda saken så, att jag från verklig hemtreflighet, om det skall ligga något *stilla* i detta begrepp, undantager Götgatan, Hornsgatan och Södermalmstorg och backen ända ned till Slussen. Fattar jag åter det hemtrefliga såsom framför allt innebärande något ogeneradt, något hvardagsaktigt, någonting nästan muntert, då måste jag ta dem med, och hvad »anspråkslösheten» beträffar, så håller jag styft på hela Söder i dess fullständiga utsträckning. Inte behöfver man t. ex. kläda sig särskildt fin, vare sig man eller kvinna, när man skall ut och vandra på Söder, såsom när man skall taga sin promenad längs den s. k. »snobb-rännan» på Östermalm. Ja, för en annars nogräknad familjefader är det här på Söder inte alls nödigt att vara rakad, när man går ut och går på Götgatan eller Hornsgatan, utan i det fallet är det alldeles som i en småstad eller på landet. Här på Söder möter man heller inga stockholmssprättar ur »societyten», inga eleganta damer ur noblessen och aristokratien, inga, eller åtminstone jämförelsevis få, »lysande ekipager». Af människor möter man sannerligen många fler »kolingar» än »sprättar», flera »madamer» än fina fruor och fröknar, och af arbetare vimlar det öfverallt; och hvad vagnar beträffar möter man flera tunga lastvagnar än någon som helst annan typ af åkdon. Så att jag tror mig nu äfven ha bevisat, att Söder är en mycket anspråkslös stadsdel.

Och allt det där, som jag nu sagt om Söder, jag menar hela det där trefaldiga förhållandet — dess pittoreska karaktär, dess liflighet och dess landtliga anspråkslöshet — tycker jag för min del är ganska trefligt. Men smaken är så olika.

KVINNORNAS RÖSTRÄTTSARBETE.

UNDER en kort föredragsturné genom några af Södermanlands städer har jag fått ytterligare bekräftelse på min förut uttalade uppfattning om landsortens ypperliga jordmån för rösträttsutsädet.

I *Strängnäs* upplät »Blåbandet» sin vackra sal endast mot eldningersättning. I den med svenska flaggor för tillfället prydda salen mötte ett hundratal åhörare af båda könen. Intresset tycktes där vara så stort, att man kan hoppas att en egen förening småningom bildas.

Eskilstuna var i förhållande till sin folk-mängd icke lika talrikt representeradt i stads-husets ståtliga festsal. Omkring 150 personer visade dock synbart intresse för saken.

Vid den supé, hvartill några tiotal damer haft vänligheten inbjuda mig, skänktes mig ett välkommet tillfälle till samspråk med dem. Ännu större glädje hade det dock beredt mig om Eskilstuna damer bildat en lokalförening för kvinnans politiska rösträtt.

Nyköping tycktes längst kommet i frågan. Mitt föredrag i elementarläroverkets sal åhörde af 250 personer hvaribland ungefär lika många herrar som damer. Och en förening konstituerades, som redan räknar ett åttiotal kvinnor. I styrelsen, som består af 5 personer, är den kroppsarbetande kvinnan representerad af en arbetarehustru. Till ordf. i föreningen valdes landshöfdingens fru Sophie Boström.

I flere städer är frågan om egen förening lifligt på tal. Man har anledning att inom kort vänta några färdiga.

Landets fem föreningar räkna i närvarande stund något öfver 1,500 medlemmar, ett antal, som växer med hvarje dag.

ANN MARGRET HOLMGREN,
f. TERSMEDEN.

BLAD UR SKISSBOKEN. AF ALICE NORDIN.

II.

STRÖFTÅG PÅ ROMS CAMPAGNA.

EN SOLIG söndag i slutet af mars skulle vi göra en utflykt till campagnan, hvart ville vi låta slumpen afgöra. Och då vårt lilla sällskap, bestående af en norsk »pianistinde», en finsk målare, en dansk estetiker och en svensk »scultrice» träffades vid Stazione Termini kl. 10, var det ännu ej bestämdt hvart kosan skulle ställas.

»Vi fara med första tåg någonstädes,» föreslog den lille dansken, som var en ögonblickets man.

Och det gjorde vi, fingo biljetter till Marino och ångade i väg med en snigels hastighet, ty hvad de än ha för meriter, de små smutsiga italienska tågen, fört gå de inte. Och det finns heller ingen orsak till att de skulle gå fort öfver dessa härliga ångder. Nej, hvarje tum af denna genom historien och legenden helgade mark är dyrbar och kär för oss, som lärt oss älska den romerska campagnans ensamma skönhet, dess lufttoners obeskrifliga silfverskiftningar, dess öfvergifvenhet och tragiska storhet.

Vi fara genom fält, tätt bevuxna af eldröda vallmo och ljusblå förgät-mig-ej, som tillsammans göra en egendomlig lysande effekt. Vi se aqveducterna lämna gra vittnesbörd om en kultur så gigantisk, att våra splittrade, moderna sinnen ha svårt att fatta den. Man säger mig, att slafvarne byggde dem, trälar utan själfständig tanke, lefvande maskiner. Och när jag sluter ögonen, ser jag bronsstatyerna på Terminuséet lösgöra sig från sina postament och träda ut i solskenet med spända muskler, korta, djuriska halsar och tränga pannor. De arbata, hacka, mura och gräfva. Måne de ledo af att vara dessa stenflyttande och jordgrävande redskap, tänkte de någon gång på »själhåfvelse» o. d., eller är det vår tid, som skapat en fri vilja hos alla, lifvet må nu ha gjort dem till slafvar eller herrar?

Hvad de nu ha känt, så var nog arbetet lättare under denna goda, milda sol och denna ljusa himmel.

Tåget stannar i Marino och vi se strax vid stationen att något ovanligt är å färde. Fanor fladdra och campagnolerna äro särdeles färgrikt utstyrda. Ah, det är sista söndagen i karnevalen, stor fest med processioner, kapplöpningar, musik och upptåg.

Dessa italienska småstäder, upphängda som fågelbon på bergen, äro förtjusande. Underliga, gamla hus i rött och grått och grönt och hundra

Det nyuppfunna, patenterade äggkonserveringsmedlet

OVALIN,

hvars enastående stora konserveringsförmåga blifvit enligt intyg konstaterad af bland andra Prof. Hj. Ohrvall i Upsala, Handelskemisterna J. Landin och C. Setterberg, Stockholm, Lektor E. Pettersson vid Ultuna Landbruksinstitut, besitter jämte egenskapen af ett *enkelt* men *effektivt* konserveringsmedel äfven förmånen att vara *billigt* då kostnaden för konservering af ett *tjog* ägg belöper sig till *endast 4 à 5 öre*. Med detta medel konserverade ägg hafva undersökts efter *4, 5-9 mån.* och befunnits vara *fullt friska samt till smak, utseende och öfriga egenskaper öfverensstämmande med nyvärdta ägg.*

Per sats med bruksanvisning och intyg kr. 0: 80.
I parti och minut hos

WILH. BECKER,

Kungl. Hofleverantör,

5 Malmstorgsgatan, STOCKHOLM.

Filialer: 23 Götgatan, 24 St. Nygatan.

olika färger, skimrande i solen, murgröna på alla murar, campagnans vida famn nerinunder, de mörkhyade invånarne, granna dräkter, skratt och sorl.

Det var folkfest och på alla hörn och knutar hängde fanor och vimplar — ett tåg af renässansklädda unge män, sittande på osadlade hästar, sprängde genom bygatan, så att det gnistrade mot stenarne, och hälsades af fanfarer och hurrarop. Deras granna sammetsdräkter och baretternas fladdrande plymer bildade en präktig omslutning till deras starka, ungdomliga kroppar och regelbundna ansikten, många rent modellerade som gamla antiker. Jag tänkte på hvilken svag efterhärming Skansens kostymtåg äro mot dessa lifliga och blodfulla upptåg härnere. Här äro de granna trasorna verkliga, ej maskeradkostymer, de stora åtbörderna sanna och omedelbara och det glödande gemytet naturligt framsprunget ur en varm och rik jordmån.

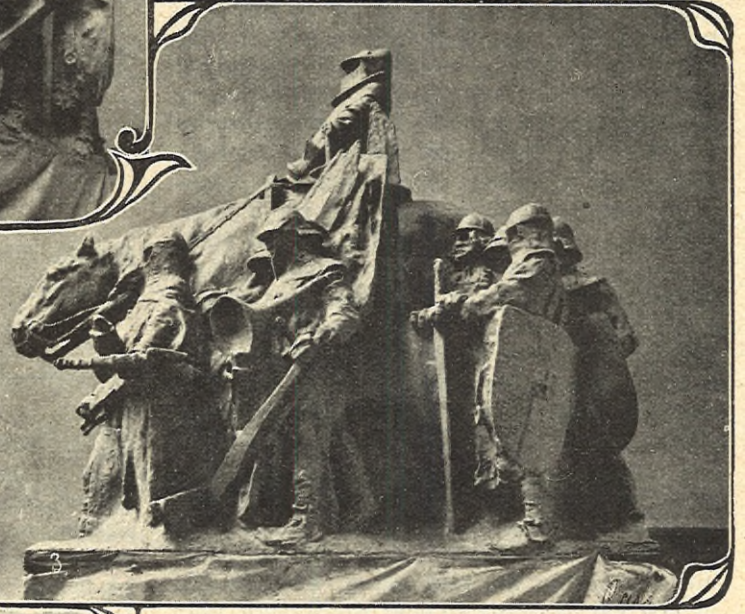
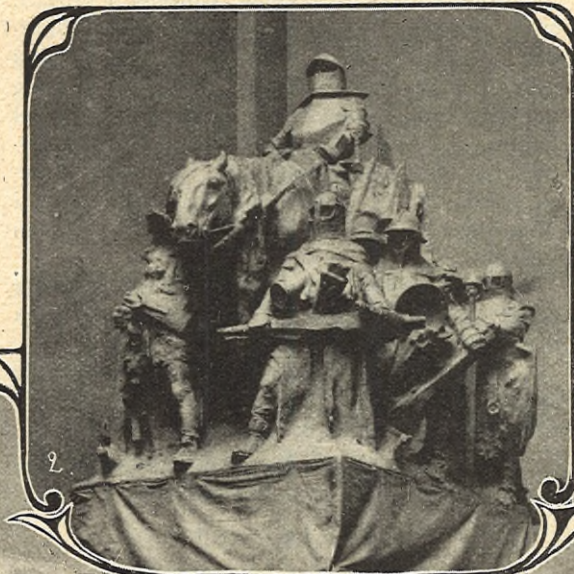
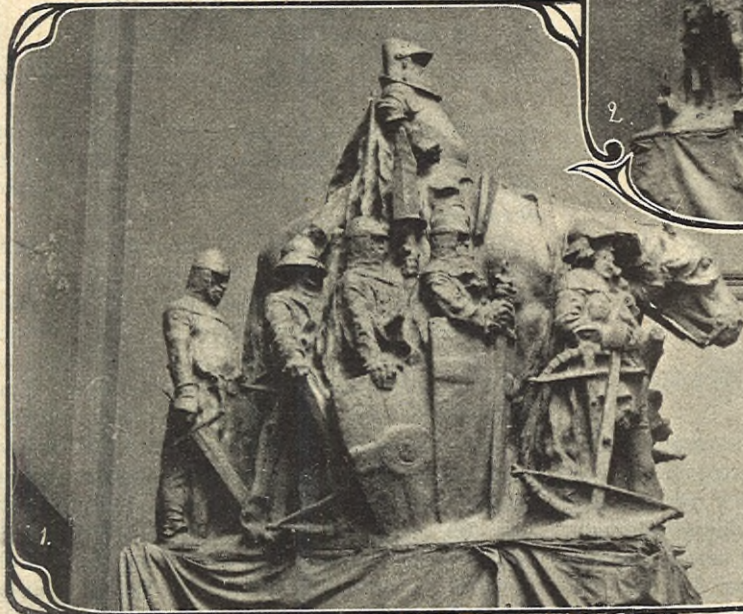
Vi fortsätta vår vandring genom de krokiga gatorna, där skrikande och skrattande barnungar rulla sig i smutsen. I ett hörn steker man kastanier, i ett annat bläckfiskar — de flottosande varorna ha god åtgång, priset är billigt, för en soldo faner sitt lystmäte. Och i ett hörn af piazzan har en sibylla tagit plats. Uppspetad på en träställning, behängd med brokiga bandstumpar, sitter en grym käring, ett sannskyldigt troll och förutsäger våra tillkommande öden. Genom ett långt mässingsrör, som hon höll till munnen och hvars andra ända den rådsökande höll till örat, meddelade hon sig för två soldi till de nyfikne dödlige, som ej med lugn och tålmodig kunde afvakta hvad framtiden hade i beredskap åt dem. Hon såg förresten infernaliskt godmodig ut, den gamla bruna häxan med sin krokiga näsa.

Men längre fram på piazzan, nedanför kyrkan och vända ut mot campagnan, spelade bersaglierna en melodi i moll. De väldiga gröna fjäderbuskarne på deras hattar svajade för vinden och deras svarta ögon voro riktade utåt med denna glada sorgmodighet, som man blott ser här. De hade en sådan underlig, drömfyllt ton i sina instrumenter och de spelade med ett betagande allvar. Ur lifvet, sorlet, gycklet och de brokiga färgerna steg den varma gripande musiken, flög ut öfver campagnan, tagande med sig alla dessa svarta ögons längtan och drömmar. Jag satte mig helt stilla ned på kyrktrappan och kände tårarna stiga upp i mina ögon. —

Skulle vi så icke se Albanosjön? Jo, helt säkert, en genväg öfver skogen skulle föra oss ned till Galleria di Sopra, som löper omkring sjön. En genväg, det var nu den lille påhittige danskens förslag, men hvilken genväg! Visserligen utprickad i Bædeker, allas vår vän, men full af ris och snår och här och där igenvuxen. Dystra tankar på röfvere och öfverfall började uppstå hos damerna, men deras farhågor bemöttes med öppet hån af dansken. Det vore då spännande med ett

öfverfall, tyckte han. Nyss hade en främling blifvit rånad här i Albanobergen, de voro minsann så illa kända, och hvem vet...? Han lät riktigt förhoppningsfull.

Den lilla stigen var kantad af anemoner och tusenskönor, den blå vinca växte där i öfverflöd. Och oupphörligt, när de blå blomorna skymtade fram, ringde en fras ur »Niels Lyhne» i mina öron: »med klynger af den blide vinca, Rousseaus yndlingsblomst, himmelblaa som aldrig en himmel er blaa.»

Och så vid en krökning af vägen låg Albanosjön för våra bländade ögon som en jättstor opal, infattad af olivklädda sluttningar. Som solen gick ned, blef luften fylld af guldskimmer. I den tidiga vårskymningen sjöngo trastar och näktergalar, det spåda fina löfverket stod som en ljusgrön dimma och bergen i fjärran voro rödvioletta. Från de öfversta gluggarne i ett trappistkloster skådade en munk ut öfver den sköna, stilla neyden. Orörlig var hans blick riktad på någon punkt långt borta, antagligen långt bortom Albanosjön, på »världen därute», kanske på Peterskyrkans silfrade kupol, som dimligt hvälfde sig vid horisonten. När klosterklockan ringde vesper, kröp han långsamt in i sin glugg. Ja, här står lifvet stilla, här finns ro, och i trappisternas stränga kloster ha många sargade själar slutit fred med ett lif, som var dem öfvermåktigt.

När stjärnorna började glimma, gingo vi in i Castel-Gandolfo genom en allé af cypresser, bäfvande för aftonvinden och tecknande sina allvarsamma silouetter mot den djupblå himlen. Den lilla staden sof redan, blott här och där lyste en sömnig oljelampa. Och åter foro vi öfver campagnan in till Roma. Nu lyste en rödgul måne öfver slätten och aqueducterna sågo svarta och spöklika ut i halfmörkret.

Men hos oss fyra dröjde ännu vårdagens flyende skimmer och vi kände oss uppfyllda af la bella Italias oförgängliga tjuskraft.

DET BLIFVANDE STUREMONUMENTET I UPPSALA.

FÖR UNGEFÄR ett år sedan ägde, som våra läsare måhända minnas, en konstnärlig täflan bland våra skulptörer rum angående en minnesstod i Uppsala öfver rikshöfvitsmannen Sten Sture. Initiativet till täflingen hade tagits af Uppsala studentkår, som därmed ville hugfästa för nationen erinringen om »herr Stens» bragder och i bronsens och stenens material ge en framställning af hjälten från Brunkeberg. Idun meddelade vid detta tillfälle i bild resultatet af täflingen.

Prisbedömningen, hvarvid fyra pris utdelades, skedde i närvaro af professorerna Valter Rune-

CARL MILLÈS' NYFULLBORDADE STEN STURE-MONUMENT. EFTER FOTOGRAFIER TAGNA FÖR IDUN Å KONSTNÄRENS ATELIER I PARIS FÖRE MODELLENS AFSÄNDANDE TILL UPPSALA.

berg, friherre G. Cederström och G. I. Clason, arkitekten P. Hallman, artisten Richard Bergh, lic. G. Uppmark, major Holmberg samt docenten Odelberg, och inträffade därvid det egendomliga, att skulptören Carl Millès skiss, hvilken erhöi fjärde priset, befanns vara det enda verkligt geniala förslaget. Detsamma framkallade ock till sin förmån en hel opinionsstorm från svenska konstnärer. Bland andra tog särskildt Richard Bergh kraftigt till orda för förslaget, som han kallade en inspirerad dikt i sten och betonade att om monumentet i fråga blefve anbringadt på lämplig plats, Uppsala därigenom skulle komma att äga något i sitt slag enastående, »något, som hos hvar och en som besöker staden, skall lämna ett djupt och gripande sårminne.»

Tack vare dessa tungt vägande ord från konstförståndiga män fick för en gångs skull i vårt land det misslyckade eller halfgångna vika för

det konstnärligt fullgiltiga — det Milléska förslaget blef antaget.

Mästaren har nu i gips utfört sin skiss, och är det Idun förunnadt att i första hand meddela afbildningar af det mäktiga konstverket samtidigt som det afgått från Parisateljern för att utställas i Uppsala.

De fyra olika bilderna återge dels monumentet i dess helhet, dels blockets krön, sedt från tre olika sidor, med den järnklädde ridande herr Sten, omgifven af den med svärd och armborst väpnade bondeskaran, som lik en genomtränglig sköldborg sluter sig kring sin allt motstånd trotsande anförare.

I nästa nummer af Idun torde vi komma att meddela en bild af konstnären och hans atelier jämte text, som denna gång måst stå öfver till följd af bristande utrymme i veckans nummer.

VINTERBILDER FRÅN LOFOTEN.

HÄROMDAGEN föll ett invitationskort ned bland manuskripthögarna och korrekturremssorna på vårt redaktionsbord, och det var nu i och för sig ingen afvikelse från regeln, eftersom dylika små tingestar med inbjudan till allt tänkbart mellan himmel och jord nästan dagligen göra oss den äran af sin entré.

Men hvad som denna gång väckte öfverraskningens känsla i vårt för dylika sensationer eljes rätt oemottagliga sinne var kortets meddelande, som bad oss vara välkomna att taga i betraktande en af fru Anna Boberg i Konstföreningens lokal anordnad utställning af vinterbilder från Lofoten.

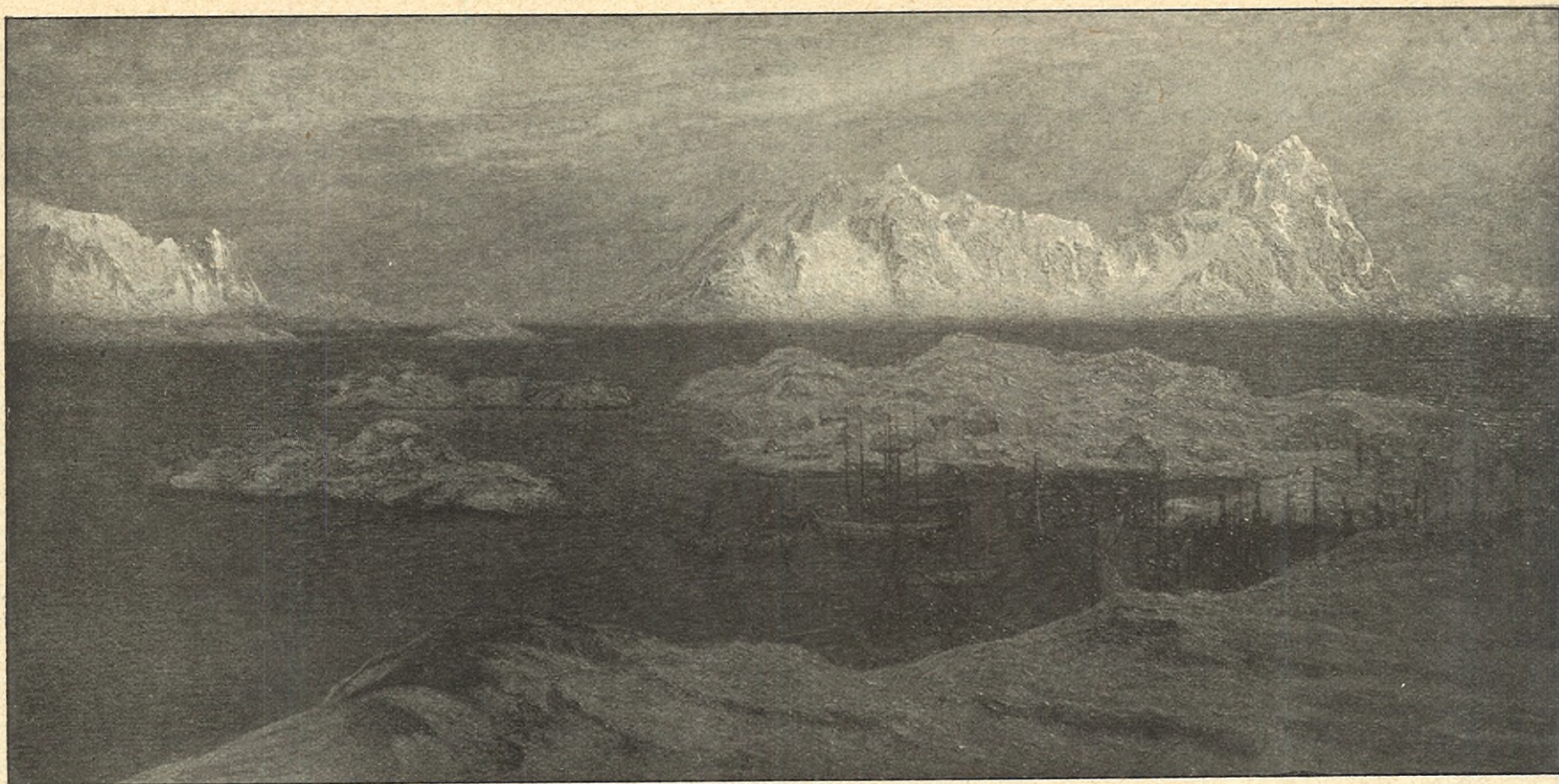
Fru Bs hittillsvarande konstnärliga och litterära verksamhet — ty som värdig dotter af den mångsidige professor Scholander för hon äfven pennan med afsevärd talang — behöfva vi ej erinra en estetiskt intresserad publik om. Emellertid har hon nu tagit sig före det för en kvinna djärva och kraftprövande dådet att på ort och ställe måla en arktisk fjällvinter med dess snö och is, sådan den ter sig i en brinnande solnedgångs köldröda strålar, i daggryningen eller i nyktert middagsljus. Och detta är det öfverraskande, på samma gång det är för konstvännen glädjande, ty de utställda taforna vittna om en sådan käckhet i uppfattningen, ett så känsligt öga för Lofotens underbara, stämningsstarka natur och därjämte om en koloristisk förmåga af slående verkan.

Vi ha här afbildat den monumentala duken »Inloppet till Svolve»; tyvärr kan den mekaniskt arbetande kameran endast fånga landskapets linjer, den sällsamma belysningen, framkallad af himlen, snöfjällen och vattnet och ur hvars ljusdunkel den nedanför liggande byn med sina båtar småningom lösgör sig som en drömsyn ur aningens dimböljor blir här blott ofullständigt tolkad.

För den konstitresserade gäller det därför att taga kännedom om själva konstverken, hvilka väl förtjäna ett ingående studium på grund af det allvar och den entusiasm, hvarmed de äro skapade.

GLÖM EJ

Jubileumsfondens sparbössor!

INLOPPET TILI SVOLVÆR. TAFLA I OLJA AF ANNA BOBERG, F. SCHOLANDER.

TEKLA SANDBERG.

TORSDAGEN DEN 26 februariafled i hufvudstaden fröken Tekla Sandberg. Och helt säkert har detta dödsfall inom de kretsar, där hon i lifvet verkat, framkallat den djupaste förstämmning. Hennes kall var det högsta — uppfostrarinnans. Och som sådan vann hon icke endast de ungas hjärtan, utan långt efter det hon skilts från sina elever, hela lifvet igenom varade vänskapen mellan henne och dem.

Fröken Tekla Sandberg var hufvudstadsbarn, född der 12 februari 1845 — hennes bror var den kände landskapsmålaren och konservatorn vid Föreningen för Nordisk konst Hjalmar Sandberg, död 1888. Hon valde till sin uppgift i samhället att undervisa och utbilda karaktärer och genomgick för det ändamålet 61—63 det högre lärarinneseminarier. Det var till och med första året det slagit upp sina portar för de bildningssökande kvinnorna. Väl utgången därifrån vann hon anställning som guvernant hos greffe Mörner på Björksund, återvändande efter slutadt värf ånyo till hufvudstaden och blef där den unga Stephanie Hamiltons uppfostrarinna. Den nuvarande greffvinnan v. Wedel, som genom sin man, Tysklands ambassadör i Wien, greffe Carl v. Wedel intar en så hög samhällsställning, har aldrig glömt sin barndoms och ungdoms vårdarinna. Hvar hon än vistats i Berlin eller i Rom, på sin egendom Stora Sundby eller i ambassadhotellet vid Metternichgasse i det kejserliga Wien — alltid ha hennes tankar i hjärtliga bref vallfärdat till Tekla Sandbergs hem i Stockholm. Och ända in i det sista sände hon bref och telegram, uppfyllda af oro, till den kära väninnans sjukbädd. Man kan här af se, hvilken mäktig personlighet den afidna varit — mäktig öfver alla, emedan hon hade godhetens gudomliga gåfva.

Sedan fröken Sandberg afslutat Stephanie Hamiltons uppfostran och denna ingått sitt första äktenskap med greffe C. v. Platen, kom hon som lärarinna i friherre Ludvig v. Platens hem och sist till nu afidne grosshandlar Herman Jacobsons, där hon med out-

tröttlig omsorg verkat under många år som en den mest uppoffrande mor för barnen.

Men fröken Sandbergs lifliga själ behöfde sysselsättning, och då hennes plikt stundom gaf henne tid öfrig, sysselsatte hon sig med öfversättningar och många äro de följetonger hennes flitiga och konstförfarna hand öfver-

TEKLA SANDBERG.

flyttat från främmande språk åt Svenska Dagbladets och Posttidningens läsarinna. Allt i allo var Tekla Sandberg en på hufvudets och hjärtats vägnar rikt begåfvad kvinna, och den som en gång mött henne i lifvet, glömmar aldrig den varma glansen ur hennes själfulla mörkblå ögon. Hon var en kvinna med sällsynt

fin tolerant lifsuppfattning, hennes glädje var andras lycka, och därför lefva hennes verk och minne i välsignelse. F.

»KARNEVAL», SKISS FÖR IDUN AF »SANS ESPRIT».

Es ist eine alte Geschichte,
doch bleibt sie immer neu,
und wem es just passiret,
dem bricht das Hertz entzwei.
HEINE.

DET VAR en straalende, klar februaftermiddag. Solen lyste endnu paa fjeldtoppene med gyldne og rosenrøde farvetoner over den blændende sne, som kastede gjen-skin ind over den unge mand, der var standset foran det høie vindu og nu stod og saa ud i den vinterlige, snedækte have.

Den unge pige, hans forlovede, til hvem han netop havde snakket, løftet træt det mørke hode fra puderne i chaiselonguen, hvorpaa hun laa, og saa angest paa ham. Hans bryn

var rynket som i vrede, og den brede mund, det svage punkt i hans vakre, blonde ansigt, havde fortrukket sig i heftig utaalmodighed.

Det var bleven saa ængsteligt stille i det store, hyggelige værelse efter hans sidste ord.

Pludselig saa hun alt, sløret blev voldsomt revet fra hendes öine: han elsket hende ikke, havde kanske aldrig elsket hende. Han vilde bort fra hende, det koste hvad det vilde. Bort fra alle sine løfter, alle sine pligter, bort for at leve i ubunden nyden. Selv hendes sygdom hindret ham ikke, saa han af den grund la baand paa sin utaalmodighed for at skaane hendes svaghed. Skyggen af kommende sorg havde jo i det sidste listet sig over hende, saa det havde hindret hendes fremskridt mod fuld helbredelse, sat hende tilbage, og dette havde öget hans utaalmodighed, saa han nu ikke længer var istand at skjule den.

»Reiser du iaften?»

»Ja klokken otte. Jeg har netop faaet et telegram, som kalder mig tilbage.»

»Jasaa.»

Der var en underlig dump smerte i den unge piges stemme. Det blege ansigt fortrak sig et öieblik i en forfærdelig sorg, og hun holdt sig krampeagtigt fast i tæppet over hendes knæ, som om det kunde yde hende nogen stötte i hendes nød.

»Vær nu ikke sentimental, Cyril! Du ved, det passer daarligt for os to, for mig ialfald. Det gjælder om at resignere, det er jo desuden bare for en kort tid, saa skal vi jo være sammen bestændig.»

»Gaar du nu, saa er det for altid.»

Han for sammen. Selv hans hjertekulde fölte sig rammet ved den dybe fortvilelse i hendes stemme. Han gik et par skridt henimod den chaiselongue, hvorpaa hun laa, i den hensigt at give hende et kjærtegn for om muligt at mildne virkningen af sine ord, men hun vinket afværgende med haanden, idet hun med anspændelsen af alle sine kræfter reiste sig op.

I næste öieblik stod hun opreist foran ham, en skjön, slank skikkelse, fornem og yndefuld, forfined i hver linje, med det sjælfulte ansigt lysende af den klarhed og indre skjönhed,

som gav hende karakter, og gjorde hende elsket af alle.

»Det er ikke nødvendigt, ved du. Saa langt strækker min sentimentalitet sig ikke, at jeg attraar dine kys skjænket mig af medlidenhed.»

»Overdreven som alted, Cyril. Tag dog mod fornøft og lær dig at forlange lidt mindre af mig. Vi mandfolk er nu engang ikke anderledes, vi klarer ikke at gjøre pagetjeneste til enhver tid.»

Hun gik langsomt over gulvet til et bord, hvorpaa der stod en herlig azalea dryssende fuld af hvide blomster. Den havde været hendes öines lyst disse dage, mens hun endnu ikke kunde komme længere end til sin chaiselongue efter den farlige sygdom, hun netop havde gennemgaaet. Den var en gave fra ham, som hun elsket saa uendeligt høit, og som nu saa hjertelöst viste hende sin lige-gyldighed. Hun slæbte sig over gulvet. Endnu var hun saa svag, men hun maatte ikke gi efter, det maatte saa bære eller briste.

Hun støtted sig til bordet med den ene haand, mens hun med den anden mekanisk begyndte att plukke itu de friske, deilige blomster.

»Ovedreven! Hvorfor ikke si det, som er det rette: at du ikke forstaar mig, at der ikke længer gives den streng i dit hjerte, som vibrerer, naar jeg slaar den an; at du i det hele ikke kan elske, ikke eier i dig evnen til et liv i kjærlighed til en kvinde. Det vilde vare værdigere. Men det er jo lettere at give mig skylden for alt. Jeg har en skyld, det er sandt: min store og overbærende kjærlighed til dig, min tro til den godhed, som maatte findes i din sjæl, hvis jeg ikke skulde gaa tilgrunde — mit haab om, att du var en anden end den, du viste dig at være! Det er min skyld, og den er tung at bære. Ser du, hvad jeg har elsket, det er et idealt menneske, jeg skabte ud af min hengivenhed for dig, mit grænseløse venskab for dig — en mand dannet efter mit hjertes higen. Den slags hevner sig.»

Hun standset udmattet og maatte støtte sig til bordet. Utaalmodig var han begyndt sin vandring paa gulvet igjen, nu standset han foran hende.

»Sentimental! Uf hvor jeg afskyr denne din hovedegenskab. Du glemmer rent, at en mand ikke kan leve op til det ideal, jeg kan det ialfald ikke. Jeg er praktisk mand, jeg kan ikke følge med paa din flugt. Men der maatte vel findes en udvei. Ellers maa vi, som du siger, skilles.»

Hun var gaaet tilbage til sin chaiselongue, bleg og stille støtted hun sig til puderne.

»Derfor denne pludselige afreise?» Stemmen var nesten tonløs.

»Nei da, nei da! Men du skjønner, pligten frem for alt, en adjutant hos kronprinsen er ikke sin egen herre, jeg er bleven kaldt tilbage og maa afsted med ottetoget!»

»Ja jeg skjønner saa godt!»

Han kom hen og la sig paa knæ ved hende. Med armene om hendes liv trykkede han sit hode ned i hendes fang. Hun fölte hans beröring som en brændende smerte.

»Aa du dumme Cyril, som blir saa let skræmt! Det er fordi du endnu er for svag. Naar du blir min stærke, kjække pige igjen, da blir alt godt.»

Hun la sine fine, slanke hænder rundt det blonde hode og löftet det op, og med de store blaa, tungsindige öine i hans glimrende brune sa hun langsomt og med samme brudte, tonløse stemme som för: »Naar jeg blir frisk og sterk igjen, da er du ikke længer min. Det nytter ikke længer at skjule, at du er

træt af mig, som du er bleven træt af alt andet i dit liv. Hvor skal det ende med dig?»

»Uf saa umulig du er idag.»

Han reiste sig og begyndte igjen sin utaalmodige gang op og ned i det store elegante rum. Uhret paa skrivebordet slog fem.

»Död og — aa om forladelse! Er klokken saa mange? Og jeg som skal pakke! Desuden maa jeg göre et par visitter! Du maa undskylde mig, Cyril, men jeg maa afsted. Naturligvis kommer jeg hen, för jeg reiser, for at si dig og din mor farvel.»

Cyril havde reist sig, han kom hen og la armen om hende og vilde kysse hende, men raskt vendte hun sig bort, saa hans læber netop streift hendes kind.

»Snerpe.»

Han lo en kort, haanlig latter, som drev blodet til hendes hjerte. I næste öieblik var han borte.

*

Hun hverken græd eller skreg — hun kunde ikke. Hun var som stivnet, kunde intet föle uden en brændende skam. Hvor hun skammed sig over sin kjærlighed til denne uværdige mand! Og denne skam brændemærket hende.

Hvad skulde der bli af hende efter dette? Hun den stolte, den feterte, som kunde række sin haand ud til hvem som helst af de mest glimrende mænd i hendes kreds, hun havde valgt denne ud af en blind, grænseløs kjærlighed, som ikke vilde se, ikke vilde ta mod fornøft. Denne hendes skjønne fætter, som kvinder elsket og hvis erobringer fyldte byens cronique scandaleuse med de utroligste historier, var bleven saa tam, da hun kom hjem fra pensionen. Hendes eiendommelige kolde, reserverte holdning var noget for ham nyt og pirrende, som drog ham med hele det ukjendtes ynde. Han blev en anden for hendes skyld. Og hun vilde saa gjerne tro det, for hun elsket ham, elsket ham ud over alle grænser. I hans nærhed glemte hun alt. Hun existerte kun ved ham, hvert ord af hans mund, hvert kjærtegn var liv for hende. Borte fra ham var död. Hun var saa ung og saa tillidsfuld, stolte saa sikkert paa, at hun skulde seire. Hun fölte evne og kraft dertil, hun vilde kjæmpe for at vinde ham helt. Hun regnet aldrig med hans grænseløse egoisme, saa ikke engang, at den existerte. Hun var saa rigt begavet, hun gav ham sit med fulde hænder, lykkelig ved at kunne öse ud over ham sit hjertes guld, sin rige skat af godhed og kjærlighed. Og han tog imod. Glad og overmodig nød han hendes eiendommelige væsens trylleri, hendes finhed og godhed, hendes yndefulde sky maade at vise ham sin kjærlighed paa, for ham saa ny og saa ukjendt, vant som han var til lidenskabens i dens mest utilhyllede former.

Den første tid af deres forlovelse var hendes himmel uden skyer, alt var harmoni. Han tilbad hende, bar hende paa hænder. Hun fick aldrig tid at se ham fra nogen anden side end den lyse. Undertiden kunde der nok komme et ord, som saaret hendes fine öre, eller han kysset hende paa en maade, som drev blodet op i hendes ansigt og fik hende til at föle en underlig smerte, et nag som efterlod en fölelse af skam i hendes sjæl. Hun sa det till ham, bad ham la være. Da lo han og snakket om sentimentalitet. Og denne latter frygted hun, skjönt hun aldrig kunde sige hvorfor. Den haanlige klang i den dæmpede, saa veldyde ligger fik hende til at fryse. Saa kaldtes han til hovedstaden som tjenstgjørende adjutant hos kronprinsen, og hun begyndte at leve paa hans breve. Men det var smal kost for hendes hungrende hjerte,

mens hun gav sin glödende sjæl og sine evners rigdom, i det hun skrev til ham. Da kom sorgen, og hun blev farlig syg. Lægerne sa, det var styrke som manglet hende. Selv vidste hun, det var længsel, den altopslugende længsel efter den forgudede mand. Han kom til hende, og hans nærhed gav hende livet tilbage.

(Forts.)

EN LITEN PROTEST.

ETT AF Iduns senaste nummer läste jag med rätt stort nöje en uppsats af dr Olof Bosson: »nägra ord om sängen i hemmet». Den innehöll ätskilligt godt, och om en del af densamma, visans och romansens återupprättande ur ett oförskyldt förfall, skola säkerligen inga delade meningar uppstå. I ett annat hänseende synes emellertid förf. ha uttalat åsikter, som åtminstone ej skola vinna enhällig anslutning, och för att en nej-röst skall blifva i den frågan nedlagd, anhåller jag, hr redaktör, om gästfrihet för nedanstående rader.

Hr Bosson vill införa unison sång vid bordet, det är mot denna hvarken nödiga eller nyttiga reform, som jag i all ödmjukhet ber att få nedlägga en gensaga. Vi ha kanske lite hvar i vårt södra grannland varit med om denna musikaliska krydda; på den mera substantiella fägnaden, och jag ber den, som bland sina minnen räkna dylika erfarenheter, lägga handen på hjärtat och fråga sig själf hvad han i grund och botten tyckte om saken. Jag tror, han skall, om han är uppriktig, medgifva att visornas buller inte gaf honom någon glädje.

Vi ha här i landet en mycket utvecklad osed att i tid och otid hålla tal, då vi äta. Anser man sig ha skyldighet att låta en medmänniska skoljå ned en matbit med ett glas vin, skall han dessutom harangeras med välvilja i ord, och som han vid detta tillfälle inte kan visa sin ärtjänst med vått och torrt, måste han tillgripa orationen för att kvittera artigheten. Den växelsången kan ju möjligen ha lite trefnad för de båda officanterna, men för de stackare, som inbjudits att applådera dessa uttryck af ömsesidig beundran, är det måttligt angenäm. För att hämnas eller af andra skäl, börja då dessa gärna att i sin ordning hålla tal, och effekten blir att en middag börjad i stilla hängifvenhet åt bordets nöje, urartar till en uppvisning i retorik, hvilken, trots all öfning som bestås, ändå alltid kvarstår som ett bevis på hur illa ställt det är här i landet med skickligheten att uttrycka sig annat än samtalsvis.

Skulle nu till detta oundvikliga onda komma ett nytt, bordvisan, då hade vi trefnaden riktigt bannlyst från våra små sällskaplige möten vid matbordet. Tänk om oss att mellan rätterna draga en visa, till på köpet skriven för tillfället! Hvilken utsökt njutning! Man håller just på med att analysera smakförnimmelserna af en välstekt kyckling och höjer denna i och för sig högst tilltalande sysselsättning med ett lätt samtal åt höger, då plötsligt hela sällskapet klämmer in med en hyllningssång åt värdinnan på melodien »Liksom åskan, dåne bröder!» Det vore ju ogement trefligt!

Eller en annan situation. Just som kycklingen blifvit serverad och det mousserande kommit i glasen, börjar en Demosthenes att krångla in dig i hufvudsatsen, förlåt bisatsen, ty de förra höra i allmänhet till sällsyntheterna. Det lyckas honom emellertid att blifva fri från det nät, i hvilket han trasslat in sig, med tillhjälp af alla misslyckade bordtalares Alexandersvärd: skål! och hans torterade åhörare inkorporera kycklingen. Den har blifvit kall, och man har gått miste om en njutning, men kommer dock tack vare sin granne åt höger snart i stämning igen. Skulle nu den lilla fristund — ty länge dröjer det ju inte innan en ny vältalare begynner — skulle nu denna lilla fristund offras på det reglementerade oväsensaltare? Tackar ödmjukast!

Jag har emellertid ett annat förslag, som säkert är godt, men har det felet att det faller sig lite dyrt. Man borde skaffa orkestrar, som skötte den musikaliska underhållningen. Härigenom skulle dessutom en annan afsevärd fördel vinnas: man slapp det myckna talandet, ty man skäms att besvåra kapellmästaren att sluta midt i partituret. Det är emellertid lite dyrt; saken borde dock kunna hjälpas med tiden, och jag föreställer mig att fonografen i detta hänseende har en social mission att fylla. Men då skall den lära sig att blåsa hornmusik.

JOHN.

Verksammaste och mest styrkande näringsmedel för vuxna och barn. Med glänsande resultat förordadt af läkare- auktoriteter. Stärker närverna och förhöjer kroppbyggnadens alla delar.

SANATOGEN

Prospekt sändas gratis och franco genom General-agenturen Josephson & Retelke, Göteborg.

Erhålles å alla apotek och kemikalieaffärer. Tillverkare: Bauer & Co., Berlin S O.

»GIFTA SIG FÖR PENGAR...» EN
SKÅNSK BYGDESKILDRING
AF NELLA NORRVALL.

FORTS. FR. FÖREG. N:R.

»DUKTIG,» Greta såg en smula försmädlig ut, »ja, det kunde jag också varit, ifall jag fått en half gård till genes (till skänks). Inte har han gjort så värst mycket af fruntimmer heller, hvarken det ena eller det andra, för styf i nacken är han då tillräckligt. Men nog trodde både Lina och hennes far, att det skulle blifva allvar af till sist. Men hon har ju bara tiotusen kronor i morsarf, och han behöver dubbelt så mycket, det sade han rent ut på ett gille härförleden —

»Nej tacka vill jag då en sådan friare som Märten Sonesson,» fortsatte Greta och slätade ut sitt smutsiga förkläde, i det hon gaf mor en menande blick. »När både han och hon äro så rika, så vet en ju, att det är kärlek och inte pengar, som göret. Och så välsignadt snäll och gemen (anspråkslös) som den karlen är se'n. Man har nog hört, att en handlaredotter från stan vill därut, men Märten bara grina åt alltihop. Han vill ha den han tycker om, skall jag säga, och det vet man nog hvem det är.»

»Ja, några patroner behöfva då inte besvara sig härvidlag,» sade mor Metta och hällde ännu en slef gröt i den tallrik, hon bjöd Greta.

»Nennemen, — — tack, tack — — men se högfärdgalna kunna de vara ändå. På Rydebo står kostallet på stötter. Nästa vår skall det byggas om, och nu går patronen och inbillar sig, att rike-Jeppa skall betala fiolerna.»

»Han ska så — —»

Ett häftigt skrik från Beth kom modern att tystna. Den stackars flickan hade hela tiden velat fly ur köket, men det var, som om tunga blyvikter hängde vid hennes fötter, och hon kunde icke taga ett enda steg. Vid svarta-Gretas sista, hjärtlösa ord skälfde hon så häftigt, att den skarpa knifven slant från brödet och skar en djup skåra i den lilla hvita handen. Blodet föll i stora droppar ned öfver den ljusa klädningen, och Beth, som vacklade, skulle fallit omkull, om icke den förskräckte modern uppfångat henne i sina armar.

»Men tös då — Beth!»

Hon hjälpte dottern bort till sängen, som stod i ett hörn af köket. Efter en stund lyckades flickan öfvervinna sin svaghet så mycket, att hon själf kunde tvätta bort det rinnande blodet och hjälpa till att förbinda handen.

»Men barn då, jag begriper dig inte.» Beth hade aldrig hört detta ängsliga tonfall i moderns röst. »Du, som alltid har tålt att se blod — —»

Beth gick hela dagen som i feber, och det var först på kvällen, då hon hos sin gamla väninna fått lätta sitt hjärta, som hon fick en smula lindring.

Fröken Hedda blef nästan lika upprörd som flickan själf, när hon hörde att hennes älskliga, stolta Beth, hvilken hade en så i allo ädel karaktär, skulle vara föremål för ovärdiga spekulationer, t. o. m. af den man hon älskade, och som hon satt så högt öfver alla andra.

Den stackars Beth förstod nu också själf, hur det var fatt, hon förstod nu, att hon älskade med sin första, rena, varma kärlek. Och under de veckor, som nu följde, kände hon en kall rysning hvarje gång, ett häftigt hundskall förkunnade en främmandes ankomst.

Den förut omtalade söndagen, då Assarsson kom till Jeppa Nilson i sällskap med dennes systerson, hade hon ej lagt märke till hundskallet, och det var därför, hon i första öfverraskningen förrådde alla de känslor, som genombäfvade henne vid den så kvalfullt väntades åsyn.

Som vi förut nämnt gick hon nu, som så ofta annars, till byn. Hon hvarken grät eller jämrade sig, när hon inträdde hos sin gamla vän. Hon sade i stället med ett lugn, som förskräckte Hedda:

»I dag har han kommit.»

Så gick hon fram till fönstret och såg ut öfver markerna, som om ingenting händt.

»Men barn, tala då, lätta ditt hjärta!» bad väninnan och drog det vackra, stolta flickhufvudet till sitt bröst.

»Mitt hjärta,» svarade Beth klagande, »jag har ju kastat bort det på en ovärdig, det vet du ju. Hvad skall jag nu säga, Hedda? I dag har han kommit.»

»Men tänk då, lilla vän, om det nu är förtal alltsamman. Du vet, hur elak Greta är, hur lite hon räknar med sanningen, om hon blott kan ställa sig in, där hon för tillfället är. Om du nu icke råkat ut för den gamla skvallran, hur tror du då, att du skulle känt det i dag, Beth?»

»Förmodligen på samma sätt, fast naturligtvis inte så gränslöst smärtsamt.»

»Men, kära barn, hur har du då tänkt dig framtiden? Ett närmande var ju alldeles nödvändigt. Hur skulle han annars kunna vinna dig.»

»Kära Hedda, du vet ju, att jag ingenting förstod. Det var först, när olyckan kom öfver mig, när den elaka tattar-Greta ref bindeln från mina ögon, som jag började förstå mig själf. Då kände jag också, att den hvassa knifven sårade, inte bara handen utan äfven mitt stackars dåraktiga hjärta.»

»Och på samma gång kände du också, att en förening er emellan hade varit omöjlig, emedan din faders penningar, som en öfverstiglig mur stod emellan er.»

»Plåga mig inte, Hedda! Jag vet ju inte själf, hvad jag tänkte i det förskräckliga ögonblicket, och det kan ju också vara fullkomligt likgiltigt. Ett är i alla fall säkert. Assarsson älskar inte mig, mer än han älskar dig, som han aldrig sett. Två gånger har jag råkat honom sedan den olyckliga balen. Ena gången lyfte han stelt på hatten, andra gången fick jag en liknöjd handtryckning jämte en vänlig upplysning om, att skjutsen väntade honom vid stationen. Men tror du, att jag i min förblindelse tänkte på hans likgiltighet. Nej bevars. Det var just det, som slog an. Jag, som var så van vid männens fadda fjäsk öfverallt, till höger och vänster. Där, tänkte jag, är en, som inte kryper för fars pengar. Och så gjorde jag honom till en hjälte, nästan en halfgud — —»

Och han — han fann det icke ens mödan värdt att visa vanlig artighet mot den, som skulle — bygga upp hans fallfärdiga ladugård.»

»Du måste ha öfverseende med honom, Beth lilla —»

»Jag kan inte, Hedda. Är det inte vidrigt, gement. Han måste då anse mig för en fullkomlig idiot.»

Hon bet samman de hvita tänderna, och gula gnistor flammade i hennes präktiga, mörka ögon.

Hedda såg på henne. Hon var bedårande vacker i sin vilda vrede. Om han nu hade sett henne, skulle han oemotståndligt fallit till hennes fötter och tiggt och bedt om tillgift.

»Beth lilla, lugna dig!» bad hon innerligt. »Den häftiga sinnesrörelsen kan skada dig. Gråt hellre, ty det lättar och lindrar.»

»Gråt,» hon skrattade hänfullt, »tycker du verkligen att han är värd — tårar?»

»Döm inte för hårdt! Fattigdomen är tung att bära, Beth lilla, det måste du också betänka. Han lärde nog känna den i sin barndom och första ungdom. Hvem kan nu undra öfver, om framgången stiger honom åt hufvudet. Och ett är dock säkert, du lilla stolta brushufvud, hade blott John lärt känna dig riktigt, så skulle allt blifvit annorlunda. Kom ihåg hans dispyt med kandidaten! En man, som kan försvara den rena, sanna kärleken på ett sådant sätt, han kan inte heller motstå dess inflytande. Hade han blott fått blicka in i dina underliga, trollska ögon, så skulle han utan vidare fallit till dina fötter.»

»Tyst, Hedda! Jag har mer än nog försäkningar i den vägen. Hade han bara inte kommit, som alla de andra. Men det har han ju gjort, han har kommit och hans rykte före honom —»

Se inte så förebrående på mig, Hedda! Det är ju din egen skull. Det är ju du, som lärt mig skilja på ondt och godt, du, som lärt mig förstå, att människan icke är en handelsvara. utan Guds egen afbild. Hade du icke varit, hade jag kanske med leende läppar fallit i armarna på den förste bästa, ja t. o. m. låtit locka mig till att följa Malenas dumdryge son, den vidrige Märten.»

Hedda betraktade den upprörda flickan, utan att veta hvad hon borde göra för att lugna henne Beth såg att vännen led för hennes skull, och hon slog armarna om hennes hals i det hon fortsatte.

»Och likväl, Hedda, kära, älskade Hedda, Gud välsigne dig, för hvad du gjort.» — — —

När Beth sent på kvällen kom hem, fick hon uppbära skarpa förebräelser af modern för sitt långa uteblifvande.

»Du kan då trötta ut folk till slut,» grälade hon. »Hur länge tror du Märten springer och sliter skor för din skull. Han har vårt löfte, det förstår du nog, och jag hoppas, att du kommer ihåg fjärde budet så pass, att du rättar dig efter våra befallningar.»

»Far,» Beth lade armarna om hans hals, och nu kunde hon ändtligen gråta — häjdlöst och förtvifladt, »far,» klagade hon emellan snyftningarna, »jag får ju stanna hemma hos dig — alltid.»

Mor gick in i stugan och drog dörren igen efter sig. Hon hade varit en smula orolig, sedan hon hört Gretas historia, och fått reda på att Beth och Assarsson blifvit bekanta under föregående vinter.

(Forts.)

HYLINS
Violtvål 612
HYLINS
Liljekonvaljedoft

A PROPOS »MODERS-RÄTT».

I N:R 8 af tidskriften Idun läste jag häromdagen en liten uppsats med öfverskrift: »Modersrätt». Är det manne tillåtet att göra en liten invändning mot densamma, trots dess varma och djupa medkänsla för en olycklig moder?

Hvem känner ej innerligt medlidande med den arma, som under senaste tid gjort sig så sorgligt ryktbar, genom att glömma allt, ej allenast sin plikt som maka och moder, utan äfven sin samhällsställning, sin skyldighet mot det land och folk, hvars krönte drottning hon en gång var ämnad till och sist, men icke minst, hvad hon var skyldig sig själf som kvinna?

Jag sade, hvem känner ej medlidande med henne, men vi få ej, tyckes mig, låta känslan råda mer än rätt är, ty, hvart bär det då hän? Det är sant, en moders ömmaste känsla är den hon hyser för sina barn, den är så djupt nedlagd i våra hjärtan, att den råder (borde råda) öfver alla andra, om den är af det äkta slaget. Men just därför är det underligt, att en mor, om hon besjålas af denna rena känsla, kan för ett ögonblick så kloroformera densamma, att hon glömmar allt! Och mig tyckes, att den, som glömmar sin plikt har och förverkat sin rätt.

Det var dock ej ögonblickets ingifvelse hon följde, ty det lägger hela hennes handlingssätt i dagen och däri ligger det klandervärda. Är jag bunden med äktenskapets heliga band och därtill har moderskall och »modersrätt», får jag ej, därför att »en mängd samverkande orsaker» äro mig besvärliga, kasta allt bakom mig och, så till sändes, göra mig »fanflyktig» och — på hvad sätt?

Nej, den arma, olyckliga har sannerligen ej visat den rätta kärleken, antingen den står med eller utan epitetet »moders» framför, ty den »luder allting» och »hoppas allting»; och för makes, barns och samhälles skull hårdar den ut på sin post, om den ock kan kännas tung och svår understundom.

Jag ville blott med dessa rader antyda, att vi måste akta oss för att hjälpa till med att lossa på de band, som just i våra dagar äro i fara från så många håll, vare sig det »söta giftet» ingifves genom våra modernaste romanförfattare eller genom de populära föreläsningar, där ämnet syftar åt ett »köttets evangelium», och som redan, dess värre, här och där bär sina frukter. Samvete och rättskänsla söfs, allt är så ljufvigt tills uppvaknandet med all sin bitterhet står framför en. — Då kan mycket vara »för sent», men Gud ske lof, inte allt!

Endast om den ångerfulla vänder sig med ett förkrossadt och botfärdigt hjärta till den ende rättfärdige, som också är den ende kärleksfulle, kan full och hel förlåtelse och frid för ett blödande hjärta fås!

OCKSÅ EN MOR.

TILL »mor» ett tack för »Modersrätt». Jag är på inga villkor en försvarare af löftesbrott och pliktförgätnhet, men jag hatar detta nonchalanta dömande af andras synder utan den minsta känsla eller tanke för de strider och frestelser, för hvilka den fallna varit utsatt, innan hon föll. Jag har gråtit af deltagande med den stackars sachsiska furstmodern, vid tanken på de kval hon måst

utstå, när hennes sjuka barn förgäfvades fått längta efter sin mor. Huru skulle det gå oss alla, om Gud vore lika hård och obarmhärtig som människorna!

OCKSÅ EN MODER.

Flere tacksägelseskriivelser af snarlik innebörd ha ingått till redaktionen. Men en må tala för dem alla.

KONSERTER.

KONSERTFLODENS böljor brusa nu som allra stridast, och knappt en dag förgår utan en eller flere musikställningar. Det är sålunda knappast möjligt att följa dem alla. Vi vilja emellertid här i korthet redogöra för de viktigaste under den sistförflutna veckan och taga dem då i tidsföljd.

Musikföreningen gaf konsert på tisdagen i Musikaliska akademien. Programmet upptog en enda liten nyhet, nämligen som inledningsnummer uvertyren »Gustaf Vasa» af *Svante Sjöberg*, en ung kompositör, om hvilken man förut ej hört mycket talas. Han lär hafva studerat dels vid härvarande konservatorium, dels i utlandet. Uvertyren, som anfördes af tonsättaren själf, visade sig vara ett anslående och duktigt gjordt arbete efter kända förebilder. Följde så tvänne nordiska kompositioner, nämligen Gades allbekanta »Vårfantasi» för fyra soloröster, piano och orkester samt Svedboms »I rosengården» för soli, blandad kör och orkester. Båda hafva naturligtvis sina förtjänster, och utförandet var, som man kunde vänta, berömvärdt. Särskildt gjorde sig i Gades komposition den förträffliga kvartetten, bestående af fröken *Svärdström* och fru *Afzelius* samt hrr *Malm* och *Salomon Smith*, väl gällande, hvarjämte pianostämman synnerligen förtjänstfullt utfördes af fru *Svedbom*. Och i den senare kompositionen tolkade hr *Laundqvist* så vackert svensens parti. Båda dessa verk hafva emellertid flere gånger utförts härstädes och borde hafva kunnat ersättas af något verkligt nytt på samma gång som godt. Musikföreningen har ju till hufvuduppgift att framföra kör- och orkesterverk med eller utan soli. Vår musikalska publik, som i allmänhet ställt sig så välvillig mot Musikföreningen, kan därför också hafva grundade anspråk på att hållas något mera au niveau med hvad utlandet bjuder bäst inom denna genre, helst som produktionen här hemma ju är obetydlig. Både större och mindre verk finnas, väl värda att här introduceras. Och skola repriser gifvas, torde från föreningens många föregående program helt säkert mer än ett verk kunna framdragas, som är af betydligt högre värde än de nu gifna och därför äfven bättre förtjänar ett förnyadt utförande. Detta i parentes. — Som slutnummer gafs »Syndafloren» af Saint-Saëns, förut likaledes gifvet härstädes. Verket, komponerat för soli, kör och orkester, innehåller praktiska orkestermålingar, men verkar kanske här och där något torrt. Konserten stod som vanligt under professor *Nerudas* ledning, och utförandet var som sagt berömvärdt.

Franz Navál gaf på onsdagen den första af sina tre romansafnar i Musikaliska akademien, och denna blef en verklig högtidsstund. Ett enhetligare program får man leta efter. Det upptog endast Schubert och Schumann, af den förra 9 romanser ur cykeln »Die schöne Müllerin» och af den senare 13 ur cykeln »Dichterliebe» till Heines välkända dikt. Föredragna af en mindre framstående konstnär, skulle denna rad af likartade romanser måhända verkat enformig och trötande. Så var dock här ej fallet. Vid briljant disposition fängslade hr *Navál* åhörarna så genom de rika skiftningarna i sitt föredrag och den själfulla tolkningen, att han behöll deras uppmärksamhet oförtröttad ända till slutet och därutöver, ty flere extranummer gäfvos. Svårt är ock att beträffande föredraget angifva någon eller några romanser stående framom de öfriga, och dock kan man vara böjd att beträffande ett par göra en viss gensaga angående uppfattningen. Hr *Navál* firade emellertid, en stor triumf, men en ej mindre firade hans ackompanjator, hr *Stenhammar*. Det var en formlig njutning att lyssna till hans delikata och rent af geniala ackompanjemang. Hr *Navál* lade också tydligt i dagen sin tillfredsställelse. Egendomligt nog hade konserten ej samlat fullt hus. Stor skada för dem som uteblifvit! —

Aulinska kvartettens fjärde kammarmusiksoaré hade lockat uteslutande de trogna anhängarna af dessa konstnärligt fina musikafnar att infinna sig, men som denna klass af tonälskare alltjämt befinner sig i minoriteten, var salen skäligen klen befolkad.

Den ringa tillslutningen af åhörare verkade emellertid ej i någon mån nedstämmande på de exekverande artisterna, ty programmet, som bestod af Haydns friska stråkkvartett, d-dur op. 76, Bachs mäktiga och själsinträngande sonat e-dur n:r 3 f. violin och piano samt Schumanns pianokvartett ess-dur, fick en alltigenom pietetsfull tolkning, som af publiken varmt senterades.

Sven Scholander gaf samma dag en populär vis och Bellmans-afton i Musikaliska akademiens stora sal, som naturligtvis var fullsatt till sista plats af en publik, som tydligt fattar Frödings-Scholanders och Dahlgrens visor bättre än de förträffliga franska visor, som hr S. denna gång föredrog. Ingen kan för öfrigt göra ett sådant nummer som »Melangtärens intåg i Kalsta» bättre än hr S. Utan att slå öfver får han på ett ypperligt sätt fram alla de drastiska poängerna. Och Bellmansnumren slå nu alltid an. Publiken var öfverförtjust och gaf sig ingen ro, förrän hr S. spelat sig »blåsar på fingrarna», som han själf sade, i det han övergick till ett par prof äfven på sin berättartalang. Efter ett par sådana extranummer gaf publiken sig ändligen i väg.

Kom så på lördagen k. teaterns andra symfonikonsert (säger *andra!*) Att k. teatern under detta spelår ej hunnit längre än till den andra symfonikonserten visar, att man åtminstone på detta område arbetar utan plan. Dagen var ock särdeles olämpligt vald: midt i en uppsjö på konserter, försvarsbasaren på E. W. och så Mariadagen. Följden visade sig ock i knappt half salong. Detta kan emellertid ock bero därpå, att den musikalska allmänheten ledsnat på planlösheten beträffande k. teaterns symfonikonsert. I utlandet håller en hvar operascen, som är något mån om sitt anseende, det för sin plikt att beträffande symfonikonserterna vara den ledande. Här synes k. teatern ej önska högre, än att ledareskapet på detta område går ifrån densamma. Lyckligtvis hafva vi nu fått en ny och lifskraftig förening, Konsertföreningen under hr *Aulins* ledning, som har upptagit manteln. Allmänheten har redan funnit detta och därför skänkt densamma sitt lifliga stöd. — För att nu emellertid återgå till k. teaterns andra symfonikonsert må nämnas, att programmet var ganska intressant, särskildt därför att det i senare afdelningen upptog tvänne nyheter. Den första af dessa var »Der Zauber-Lehrling», scherzo (efter en ballad af Goethe) af Paul Dukas, efter hvad det uppgifves en yngre fransk komponist. Kompositionen är tämligen bizarr, men röjer god formbegåfning och behärskning af de instrumentala effekterna. De påminna i åtskilligt om »Til Eulenspiegel» af R. Strauss. Den andra nyheten var en suite af Gustave Charpentier, kallad »Intryck från Italien». Detta är ett af den numera framstående tonsättarens tidigare alster och som sådant mycket aktningvärdt. Särskildt förtjäna de första och sista satserna, kallade »Serenaden» och »Neapel», att framhållas. Den förra begynner ganska originellt i violoncellerna och altviolinererna och slutar med en serenad, spelad på altviol bakom kulisserna af hr *Bergström*, och den senare målar mycket lifligt lifvet i den syditalienska staden, upptagande i sig en hel del italienska folkvismotiv. Afven de öfriga satserna, särskildt den näst sista »På bergstopparna», hafva att uppvisa beaktansvärda saker. De båda nyheterna voro i

alla händelser ett par ganska intressanta bekantskaper att göra. — Första afdelningen upptog förut gifna nummer, nämligen Mozarts förlärliga Jupiter-symfoni, Webers ståtliga uvertyr till »Eury-anthe» och Wagners stämmingsfulla Charfreitags-Zauber ur »Parsifal». De erhöillo alla ett förträffligt utförande under hr *Hennebergs* ledning, särskildt symfoniens briljanta final med sin intressanta slutfuga, där ej mindre än fem motiv på det konstrikaste sätt sammanflätas med hvarandra. Däremot saknade vi i andantet sordinen på violinerna, hvilket, om vi ej misstaga oss, tonsättaren föreskrefvit för att ytterligare framhäfva kontrasten mellan första och andra satserna. Bifallet var från den fåtaliga publiken ganska lifligt.

DRAMATISKA TEATERN. En veritabel skratte-succés för denna teaters senaste program! Duval och *Hennequins* lustspel »Le voyage autour du code» är också en fyndigt och tokroligt kombinerad variant af den visserligen ingalunda nya pariserdriften med de lättvridiga moderna äktenskapsskilmässorna. Och den spelas med god stil och godt humör på de flesta händer. Hr *Personne* är så ungdomligt lifligt som trots någonsin som den efter sin egen fränskilda hustru kärleksuckade advokaten; hr *Hedlund* ger den narraktige äkte mannen n:r 2 med sitt högförnäma stamträd och sin kroniska snufva med verksam bonhomie, och fröken *Janson* ter sig — i en serie toaletter, som skulle anstå en Jane Hading — så strålande eftersträfvansvärd som den omstridda unga frun, att åskådarna lifligt sentera de svängningar »gifter-målsbalken rundt», som männen underkasta sig för hennes ägande. I ett par biroller framställa hr *Ekelund* och *Archn* en lustig parodi på ett siamesiskt tvillingpar till snobbrön, medan däremot hr *Hamrin* är mera bullersam än rolig som den raljante zuavkaptenen. Absolut under all kritik är en prestation sådan som hr *Kellbergs* betjäntslyngel; ett bref på en bricka synes egentligen vara det mest maktpåliggande uppdrag, som med någon trygghet kan anförtros åt denne skådespelare.

FOLKTEATERN har nu fått upp ett nytt program, »Lyckans galoscher», på hvilket kända sagotema hr *Harald Leipziger* skapat ett något ojämnt stycke i revystil.

Någon af dessa larmande succés, som plåga vara särskildt denna scen förbehållna, gjorde pjesen näppeligen, men där finnas kupletter, som slå an och för öfrigt några bredt hållna lustigheter i dialogen, hvilka verka skratretande nog.

Så att nog kan stycket ses med rätt mycket nöje af Folkteaterns publik, i väntan på något bättre.

KONSERTFÖRENINGENS fjärde abonnements-konsert i Musikaliska akademien i afton lördag bjuder på följande tonverk: W. A. Mozart, symfoni D-dur, V. Peterson-Berger, Flores och Blanzeflor, ballad med orkester, Richard Strauss, Förspel ur »Guntram» och Anton Dvoráks symfoni n:r 3, F-dur. Af dessa kompositioner hafva de två sistnämnda aldrig tillföre gifvits i Sverige.

N:r 5 Af **DAMERNAS MUSIKBLAD**, utgifvet af fru *Ellen Sandels*, har utkommit och innehåller ej mindre än fyra kompositioner, nämligen en intressant originalkomposition af den framstående tonsättaren *Emil Sjögren*, utgörande en liten visa »Mio Nido» med ackompanjemang sådant att det kan användas både för piano och guitarr, till ord af den nys affidne konstnären *Werner Ackerman*; vidare »Czardas» af *Franz Behr*, en anslående romans för piano af den uppburne amerikanske tonsättaren *E. A. Mac Dowell* samt en liflig Bostonvals af *Caroline Lawthian*. I den för öfrigt mycket läsvärda textafdelningen utlyses en intressant musikalsk pristäffing, i hvilken utfästas trenne pris, nämligen ett om 200 kr. för den bästa salongs-komposition, ett om 100 kr. för den bästa sång med pianoackompanjemang och ett lika stort för en danskomposition. Täffingsregler och uppgift om prisdomare m. m. återfinnas i Musikbladet. Denna täffing kommer säkerligen att väcka mycken uppmärksamhet.

Begär prof af våra sidentyger för vår- och sommartoiletter.

Spécialité: tryckt Sidenfoulard, randig Linon, Rå- och Tvättsiden till klädningar och blusar från 90 öre metern.

Vi sälja i Sverige direkt till privatpersoner och sända de utvalda sidentygerna tull- och portofritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz)

— Sidentygs-Export. —

Köp Foulard-Siden!

— Garanteradt solidt. —

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN,

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 8—14 MARS 1903.

Söndag: Consommé med ostbieguet; sockerrötter med rördt smör; stekt tjäder med salader; vaniljglace med bakelser.

Måndag: Pudding af kött med potatis; rabarbersoppa.

Tisdag: Kockt brynt skinka med äppelmos; fyllda semlor med mjölk.

Onsdag: Vildtpastej med brynt potatis och lingon; körsbärsoppa.

Torsdag: Ärtor med fläsk; väfflor med sylt.

Freitag: Renstek med potatis; lika-mycket-tårta.

Lördag: Ärtpuré med rostadt bröd; stekt, fylld, färsk sill med korintssås.

RECEPT.

Ostbeignet (f. 6 pers.). 50 gr. smör, 70 gr. hvetemjöl, 12 cl. vatten, 35 gr. rifven parmesanost, 2 ägg.

Till kokning: ¼ kg. flottyr, 1 msk. brännvin.

Beredning: Smör och mjöl sammanfräsa, vattnet tillsättes litet i sänder, under flitig rörning, och smeten får koka tills den släpper pannan. När massan afsvanat tillsätts äggen, ett i sänder jämte den rifna osten, massan får därefter sjuda, men ej koka. Flottytren tillsättes med 1 msk. brännvin, för att beigneten skall få mindre flottyrsmak. Den upphettas därefter tills en tunn blå rök stiger upp från ytan. Af smeten formas runda bullar, så stora som valnötter, hvilka kokas gul-

bruna i flottytren och uppläggas på gräppapper att afrinna.

Vaniljglace (f. 6 pers.). 5 äggulor, 90 gr. strösocker, 7 dcl. tunn grädd, ½ gr. vanilin, blandadt med 1 msk. socker.

Beredning: Äggulorna röras med sockret ½ tim. Grädden kokas upp med vanilinet och tillsättes de röda äggulorna under stark vispning. Krämen hälls åter i kastrullen och får under fortsatt vispning sjuda då den upphälls och vispningen fortsättes tills krämen är kall. Den slås därefter i glacemaskin och vrides omkr. 7 min., hvarefter den nedpackas i glacedosan och fryses 3—4 tim.

Pudding af kött med potatis (f. 6 pers.). 1 lit. kockt eller stekt kött, 2 små rödlökar, 3 msk. smör, ½ msk. salt, 1 tsk. hvitpeppar, ½ lit. buljong.

Potatismos: 1½ lit. potatis, 1 kkp. oskummad mjölk, 2 ägg, 1 msk. kallt smör, 1 tsk. socker, 1 tsk. salt.

Till formen: 1 msk. smör, 3 msk. stötta skorpor.

Beredning: Köttet skäres i bitar och drivres genom köttkvarn, löken skalas, finhackas och brynes jämte köttet i smöret, och kryddorna tillsätts. Potatisen råskalas och kokas mjuk, hvarefter den pressas genom purépress eller mosas sönder med en gaffel. Mjölken, de uppvispade äggen, smöret och kryddorna tillsätts, och moset arbetas, tills det liknar skum. En form smörjes med smör och beströrs med de stötta skorporna, ett hvar af potatismoset ilägges och därefter hälften af det brynta köttet, som öfverhålls med litet af buljongen, så åter potatismos, därpå resten af köttet och buljongen, och till sist potatismos, som öfverströrs med stötta skorpor och krusas vackert med en

sked. Puddingen gräddas i ugnen omkr. ½ tim. Den serveras med öfverblifven steksås eller skiradt smör.

Vildtpastej (f. 6 pers.). ¾ kg. öfverblifven, skrapad fågel, 1½ hg. späck, 5 ägg, 2½ dcl. grädd, salt, hvitpeppar och socker efter smak.

Till formen: 2 hg. späck. Beredning: Den skrapade fågeln stötes till en fin massa. Späcket skäres i fina tärningar. Köttet och späcket arbetas tillsammans, hvarefter de uppvispade äggen, grädden och kryddorna tillsätts. Massan slås i en med tunn skurna späckskifvor beklädd form och kokas i vattenbad omkring 2 tim.

Lika-mycket-tårta (f. 6 pers.). 3 ägg, 3 punschglas socker, 3 punschglas skiradt smör, 3 punschglas mjöl.

Till pannan: 1 msk. smör.

Beredning: Äggulorna röras med sockret 20 min., hvarefter det skirade smöret och det siktade mjölet nedröres. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna hvitorna. En pannkagslagg smörjes, och af denna massa gräddas i ugnen 3 botten, som öro färdiga, då de hafva ljusgul färg. Mellan bottenarna lägges äppelmos eller apelsinmarmelad, och tårtan garneras, om så önskas, med vispad grädd.

Stekt, fylld, färsk sill (f. 6 pers.). 7 färska sillar, 14 anjovisar, 1½ kkp. stötta skorpor, 1 kkp. oskummad mjölk, 1 msk. fint hackad persilja, 2 msk. salt, ¼ tsk. hvitpeppar, 1 tsk. socker.

Till stekning: 1 kkp. groft rågmjöl, 6 msk. osmält flottyr.

Beredning: Sillen öppnas i ryggen, inälvor och ryggen borttagas, hvarefter sillen sköljes mycket väl och ingnides med 1½ msk. af saltet. Anjovisen rensas, urbanas, hackas fint och blandas med de stötta skorpor, mjöl-

ken, persiljan, ½ msk. af saltet, hvitpepparn och sockret. Med denna färs fyllas sillarna. Flottytren upphettas i en långpanna, sillarne vändas i rågmjölet och iläggas samt få steka i ugnen omkr. 20 min. hvarunder de ofta öfveröas med flottyr. Serveras med korintssås.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsarinna öger att å denna afdelning erhålla fria läkerråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift: »Till Iduns läkare».

ANN-MARIE. 1) Ni skall undvika socker och sötsaker (efferrätter), mjölkmat och andra soppor, gröt, potatis och förtära så litet bröd som möjligt. Till måltiderna får ni ej förtära mer än 100 gram (ett halft dricksglas) flytande, af hvad slag det vara må. Jämte motion är det också af vikt att ej sova (och ligga) mer än sju, högst åtta timmar på dygnet. 2) Drick hvarje morgon på fastande mage 1 å 2 punschglas bittersatten.

BLONDIN. 1) och 2). Se svar till Ung flicka i n:r 6. Något sådant medel känna vi icke.

TROLLET. 1) Ni skall äta 4—5 gånger dagligen så mycket som möjligt (och litet till) och därvid lägga an på hufvudsakligen gräddmjölk, mjölkmat, vällingar och gröt, äfvenså mycket potatis och bröd. Tål er mage vid det, så bör ni dricka ett å två glas porter om dagen. Ni bör sova (eller åtminstone ligga) 9 å 10 timmar på dygnet. 2) Dessa medel äro blott närings (ej fettbildande) ämnen.

IRIS. 1) Enligt vår mening orätt. 2) Nej, visst icke nödvändigt. 3) Hellre måhända ett å två.

FÖRTVIPLAD 19-ÅRING. Se svar till 26-åring i n:r 4.

28-ÅRING FRU. 1) Genom förständig uppfödning (enligt 2) och mat på regelbundna tider (hvar tredje timma och högst en gång på natten). Frisk luft så mycket som möjligt. 2) Fortsätt därmed åtminstone 4—5 gånger dagligen. 3) Efter den tiden. 4) Nej. 5)

Ja, men ej mer än 2—3 gånger i veckan och blott 34 grader (högst 35 grader) varma. 6) Hvarken normalt eller icke. 7) Kan naturligtvis ej här bevaras. 8) Sådant operation göres nog ej af någon läkare. 9) Se 7).

EN 23-ÅRING FLICKA. Se svar till 26-åring i n:r 4.

22-ÅRING FRU. Ni behöfver sannolikt en tids lokal behandling hos läkare (med s. k. toucheringar o. d.).

JENNY T. 1) Se svar till 22-årig fru här ofvan. Skulle orsaken möjligen blott vara blodbrist, så behöfves vanligen ej dylik behandling. För sådant fall hänvisa vi er till svaret till 22 år i n:r 8. 2) Troligen. Jämför svaret till Ung flicka i n:r 6. 3) I alla händelser ej nyttigt.

BEKYMRADE UNG FLICKA. Se svar till Olycklig lidande i n:r 3.

ELVIRA. 1) För ögonsjukdomar kräfves alltid undersökning. 2) Se svar till Olycklig lidande i n:r 3.

FRU GRETA. 1) Denna behandling torde vara lämplig. 2) Nej, det är ej skadligt, om ni blott gör uppehåll på 1—2 veckor.

34-ÅRING MODER. 1) Fordrar undersökning. 2) Nej, intet annat än att så godt som möjligt skydda dem för smitta, ty sjukdomen uppkommer alltid genom öfverföring.

SÖDERLÄNSKA. Se svar till Asvah 1) och 2) i n:r 5.

MIRIAM. Se svar till Asvah 1) och 2) i n:r 5. Tid och kostnad beror på mängden, hvarefter det är oss svårt att därom yttra oss.

S—A N. H. Det är omöjligt att bestämma orsaken (och därpå följande behandling utan tillfälle till undersökning.

ANNA BRITA. Tvätta grundligt 1 å 2 gånger i veckan med såpsprit (2 delar grönsåpa, 1 del koncentrerad sprit).

GOWORA. Beror alltid på något fel i mage eller tarmar, hvilket måste utrönas och behandlas. Låt därför läkare undersöka er (helst specialist).

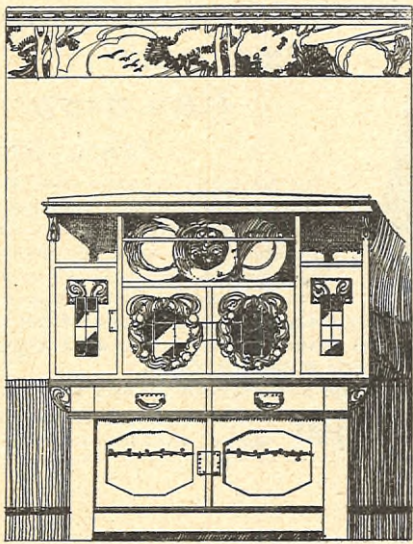
43-ÅRING FRU. Det är oss omöjligt att yttra oss om, hvad som är att göra i detta fall, ty detta beror helt och hållet på katarrens orsak, hvilken blott genom undersökning kan utrönas.

OGIFT FLICKA. Se svar till Ung flicka i n:r 6. Sannolikt lider ni på

4 GULD MEDALJER

Göteborgs Rexfabrik

KONGL. HOF-LEVERANTÖR

Buffet efter ritning af arkitekt Blomberg, utförd å Nordiska Kompaniets verkstäder.

Kostnadsförslag

å inredning af enskilda rum eller hela våningar sändas på begäran utan förpliktelse till köp.

NORDISKA KOMPANIET, STOCKHOLM.

Tidafors Yllefabrik, Molkom, emottager ull och sticckylle eller annat ylleaffall (såsom väfda eller flitade ylleappar etc.) för tillverkning af genomväfda, på båda sidor användbara, Kiddermminstermattor i stiltrogna, praktiga jacquard-mönster och varma rika färger. Frisbelönta fabrikat. Profver och prospekt sändas med nöje på begäran.

Cyprolin (f. d. Ceolin)

är det förmåsta putsningsmedlet för koppar & mässing, gör ytan fullkomligt blank och ren utan att smutsa händer och trasor. Cyprolin är allmänt omtyckt emedan det blar kar fort och väl. Cyprolin kostar 25 öre pr burk och försäljes hos herrar minuthandlande. I parti hos Holst & Cio Tekn. Fabrik, Dälagatan 42, Stockholm.

OBS! Varnas för efterapningar. Töchter-Pensionat in Celle, Hannov. M. Claudi. Prosp. & Referenz. auf Anfrage.

Damhårarbeten.

Peruker, Benor, Flätor, Länkar m. m. i tusental. Insänd hårprof så erhållas flera arbeten att välja på. Obs. Vi signera ej postpaket med 'Hår'. Herr och Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgat. 58.

Sommarbostad.

Vid Rönninge järnvägsstation finnes att hyra en särdeles vackert och väl belägen möblerad våning om 3 rum, jungfrukammare och kök, skänkrum, skåferi och källare, passande för liten familj. Stor, öppen veranda. Frisk luft och härlig natur. Mjök, is och ved på stället. Bageri och handelsbod 2 min., järnvägsstation och post 4 min. Afloppsledning i köket. Allm. Tel. Rönninge nr 10.

TE, flera sorter hos G. ELFVING Riddaregat. 11 A, Sthlm.

FOULARD-SIDEN 85 öre

till kr. 5: 20 pr meter, porto- och tullfritt! Profver omgående; likaså af svart, hvitt och kulört Henneberg-siden från 85 öre till kr. 20: 85 pr meter.

G. HENNEBERG, sidenfabrikant (k. och k. holl.), Zürich.

rikhalt. ural i form. stil. Fullst. rumsmöble mang utföras i alla olika variationer efter order. Mod. mönster. Begärprisuppgifter från Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm. (Försäljningsmag. Beridarebang. 27, Sthlm.)

Röda Näsor.

Beprofvadt bästa medel (oskadligt) mot ansigtrodnad, kyla, torr ekzém m. m. är 'Isis-Salva'. Pris pr burk med bruksanvisning 1: 75 mot postförskott. Säljes hos Fru Emma Rickman, Damfriserier, Vesterlångg. 47, 1 tr., Sthlm. Fru O. Rickman, Drottninggatan 15, Norrköping.

Kurort för nervsjuka.

Östersjöbadet VISBY på ön Gotland. Alla slags varma bad; därjämte de bekanta sol-luftbadet och ny fullständig Kneippkur! Medicinska upplysningar; Hr Doktor K. Kallenberg, specialist i nervsjukdomar. adr.: Stockholm, Sturegatan 20. Rum m. m. »Kamererkontoret» i Visby. Badprospekt äfven från Sv. Turistföreningens byrå, Stockholm.

Barn och ungdom

i behof af stärkande landtrivstelse, samt af pålitlig undervisning i vanliga skolämnen i ungefärlig öfverensstämmelse med elementarläroverkens studieplan, kunna äfven under terminens gång vinna inträde vid Västerdalarnes Privatläroverk och Prakt. skola. Omsorgsfull tillsyn och moderata villkor kunna bjudas. Postadress Myrbacka (Dalarne).

Stockholms

Dagblad

Daglig Morgontidning.

Observera Stockholms Dagblads rikhaltiga, lättlästa, illustrerade

Söndagsnummer.

Skönhet

kan icke förvärfvas, men är man i besittning af den, bör man äfven hafva kännedom om att kunna bevara den. För att uppnå detta resultat, bör man endast använda verkligt hygieniska specialiteter såsom Crème, Puder och Tvål Simon. Varnas för efterapningar och rekvirera det riktiga namnet. Säljes öfverallt.

Pärmar till Idun 1902

tillhandahållas fr. o. m. den 10 januari 1903 till följande nedsatta priser: Iduns pärmar, röda med guldröck ... 1: 75 D:o, röda, med vackert bronstryck ... 1: 25 Iduns Romanbibliotek, röda eller gröna 0: 50 Iduns Hjälpreda, röda eller gröna ... 0: 50 Expedieras direkt från Iduns Expedition eller närmaste bokhandel, om rekvistion åtföljd af likvid i postanvisning insändes.

IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI
rekommenderar sin
LITOGRAFISKA ANSTALT
CHROMOPLANSCHER
AKVARELLTRYCK
SKYLTAR, PORTRÄTT
KARTOR och VETENSKAP-
LIGA ARBETEN
BREFKORT i FÄRGTRYCK
samt alla slags VARDEPAP-
PER och AFFÄRSTRYCK

FÖRSTKLASSIGT

grund af ert tankarbete af neura-
sthenie, hvilket i så fall torde vara
egentliga orsaken.

OERFAREN X. Y. Z. Ej så alldeles
ovanligt, hvarpå det beror, torde vara
svårt att säga. 2) Ja. 3) Ja. 4) Nej.
åtminstone ej på grund af 1) och 2).
5) Nej.

AXEL A. A. Tydlig anfall af akut
nässelfeber, utgående från magretning.
Huruvida något annat kan göras än att
undvika det, som ni funnit skadligt,
torde vara ovist. Möjligens skulle ett
grundligt laxativ, taget snarast möj-
ligt efter dylik måltid, kunna före-
komma det onda.

LAURENTIA. 1) Ni bör taga det blott
hvarannan vecka. 2) Har ni försökt
hypnotisk behandling? Efter all sannol-
lighet vore detta verksamt.

LÄRARINNA. Ni kan försöka att
hvarannan vecka taga tre gånger dagen
(under måltiderna) en matsked af
en Gentianainfusion (300 med brom-
natrium (20). Måttligt, ej ansträngan-
de arbete. I sommar torde ni lämpligen
kunna välja Ulricehamn som kurort.
D:r—d.

FRÅGOR

N:r 61. Kan någon ge mig anvisning
på den bästa kafferostaren, afsedd för
ett litet hushåll? Brukar rosta kaffet i
ungnen, men är ej riktigt belåten där-
med.

N:r 62. Hur skall man sköta mur-
gröna? Tycker den om mycket vatt-
ning, och är den ej rädd för sol?
Flicka från landet.

N:r 63. Vill någon ge mig beskrifning
på, hur jag bör väfva, trefliga, tjocka,
men ändå fina linnebadlakan och bad-
handdukar?
Nanna.

N:r 64. Hvilka äro fordringarna för
att komma in vid postverket? Vid
hvilken ålder får man inträde?
Ballan.

N:r 65. Vill någon gifva en beskrif-
ning på en folkdräkt från Västergöt-
land.
Annie.

N:r 66. Kan någon säga mig om lära-
rinnor i huslig ekonomi vid folkskolor
äro bra aflönade? Är det svårt att
erhålla sådana platser? Hvar är bäst
och billigast att utbilda sig?
Värmländska.

N:r 67. Vill någon säga mig, vid hvil-
ken pensions- eller liffräntanstalt ett
par äldre fruntimmer (omkring 60 år)
kunna få den högsta ränta på ett litet
kapital?
Augusta U.

N:r 68. Hvad skall jag göra för mina
läppar som jämt äro torra och färg-
lösa, nästan hvita? Förutom obchaget
är det så missprydnade. Härleder det
sig från någon åkomma?
A. H. S.

N:r 69. Hvad fordras för att komma
in vid operan?
»Miska.»

N:r 70. Finnes ej något »skydds-
hem» där vanartade och i sedligt af-
seende försummade barn mottagas till
fostran och vård?
B.

N:r 71. Kan någon gifva anvisning
på en anspråkslös badort invid sjö i
södra Sverige, i torr och skogrik trakt,
lämplig som vistelseort för nervösa och
af reumatism lidande personer?
Tacksam.

N:r 72. Kan någon gifva anvisning
på en sund trakt, helst högt belägen,
med billiga lefnadsförhållanden och rik
på skogsbär.
Barnavän.

N:r 73. Hur kokas gräddkarameller?
»Maja-Lisa.»

N:r 74. Huru, när och hvar inlämnas
skrifter till Svenska Akademien? Kunna

smärre poem inlämnas eller endast längre
skaldestycken? Äro ämnena valfria?
Beda.

N:r 75. Vill någon säga mig, om
det finnes flera kurser på Nääs slöjd-
skola, och hvilken som är minst an-
strängande att genomgå? Förekommer
väfnad eller söm i någon kurs? Huru
dyra ställa sig omkostnaderna? Kan
man få någon annan plats än som slöjd-
lärarinna, då man genomgått Nääs?
Skåneflickan.

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinna uppmanas
ljftigt att till inbördes nytta i mån af
förmåga besvara insända frågor. Svaren
insändas till redaktionen, och angifves all-
tid tydligt nummer å den fråga de gälla.
Åt de tre af våra läsarinna, som under
årets lopp tillfylltsgörande besvarat det stör-
sta antal frågor, komma vi som en upp-
muntran att vid dess slut udela tre pris,
hvardera bestående af 25 kronor. Förden
skull bör en hvar, som insänder svar, alltid
underteckna med samma signatur.

N:r 615. Se här ett recept å mycket
goda konjakskransar: 213 gram puder-
socker och ett vinglas konjak röras till-
sammans, 425 gram smör tvättas och
röres, tills det blir hvitt och däri ett
helt ägg. Allt blandas tillsammans och
därtill 638 gram hvete mjöl. Af degen
skäras små bitar, hvilka rullas i län-
der, dessa viras sedan till kransar.

Strykas med ägghvita, rullas i socker
och kanel. Bakas i lagom ugnsvärme.
Af denna sats erhålles 150 kransar, hvil-
ka kunna gömmas hur länge som helst.
Olga.

N:r 616. Morfeus rådes att med sina
frågor vända sig till Iduns läkare,
som ger kostnadsfria råd
K—a R—e.

N:r 619. Ni kan lätt i en växel- eller
obligationsaffär i Stockholm få en drag-
ningslista öfver samtliga utlottade och
med vinst utfallna obligationer.
Olga.

N:r 620. Stipendier erhållas för id-
kande af vetenskapliga studier, genom-
gående af sjukvårdskurs, kurser vid se-
minarier, fackskolor för huslig ekono-
mi, gymnastiska centralinstitutet o. s. v.
Vänd eder direkt till förbundet för er-
hållande af öfriga upplysningar.
Olga.

N:r 623. Varpen tvinnadt garn n:r 15;
öfverallt skall det vara två i rör. Man
låter korallträden följa två andra trådar
i rör.
Moster Emma.

N:r 610. Jag har vistats i södern tre
vintrar och vårar och kan därför gifva
er ett råd. Bäst vore kanske för er
att resa till Corfu, (norra Afrika bör
ni inte tänka på), men ni kan också
tillbringa vintermånaderna i Ospedaletti
(Riviera di Ponente), som är den mest
skyddade plats på Rivieran. I mars
bör ni resa till Locarno vid Lago Mag-
giore. Om ni inte vill göra alltför
långa resor, bör ni uppehålla er vin-
tern och våren i Lacarno, som anses
hafva det jämnast varma klimat i Eu-
ropa och i alla händelser passar er.
Där kan ni få förstklassig inackordering
i Villa Rossa (Signorina Ferrari) eller
Villa Libertà (Frau Dr Hartman).
Viaggiatore.

N:r 611. Hör efter i närmaste bok-
handel!
K—a R—e.

N:r 612. Tunnrån af vatten: I en
tekopp vatten vispas så mycket fint
kornmjöl eller hvete mjöl, att det ringlar
sig efter vispen. Litet socker och
1—2 skedblad smält smör iläggas. Af
denna smet lägges ett skedblad i jär-
net, som ej tryckes ihop alltför hårdt.
Tunnrån fäs i hvarje väl sorterad bo-
sättningsaffär och järnkramhandel.
K—a R—e.

**Svarta
KLÄDNINGS-
TYGER**
i Siden & Ylle.
Största urval. Billigaste priser.
AUG. CARLSONS EFTR.
Axel Lewin.
50 Vesterlånggatan 50.
STOCKHOLM.
Profver gratis. Order öfverstigande
25 kronor fraktfritt.

N:r 613. Ung tyska blir säkert ej
ångerköpt, om Nordiska Kompaniet an-
litas. Begär kataloger.
Olga.

N:r 614. Det beror naturligtvis på,
hur ni aftalats med vederbörande.
Olga.

N:r 1. Kanske begagnade de samma
undergörande och billiga skönhetsmedel,
som, en af mina, icke längre i ungdomens
fågringsår varande bekanta, nämligen
friskt rent vatten! Den ifrågavarande
damen, som för länge sedan passerat
»den första ungdomen» och dock fort-
farande har en charmant hy, prisar vat-
ten såsom varande hennes räddning från
skrynklor, utslag och andra fula ting.
Om »A. W.» har mycket ömtålig hud,
skadar aldrig att vattnet först kokas
(icke blott värmes), men bör sedan be-
gagnas kallt, dock icke iskallt.
Kissekatt.

— De borde bada kallbad, företrä-
desvis kalla afrifningar, tvätta ansiktet
i rumsvalt vatten, hvori litet borax
upplösts, men afhålla sig strängt från
alla kosmetiska medel, såsom smink,
puder, crèmes eller hvad namn dessa
»skönhetsmedel» än må hafva. Vistas
mycket i friska luften, undvika för var-
ma rum om vintern, taga kroppsförelser
och motion utan sportfäneri, konsumera
högst obetydligt med kaffe och söt-
saker och sysselsätta sig litet eller intet
med saker, som ej angår dem. Atmin-

Tandläkare
John V. Lindh-Hygrell,
17 Karlavägen 17.
Hörnet af Sturegatan och Karlavägen.
Allm. Tel. 130 57.

Tandläkare **Sjöquist**
6 Sturegatan 6. Riks 45 91. Allm. 54 63.
Rådfrågningar 2—3.

Tandläk. **Elias Widfond**
25 Regeringsgatan 25.
Träffas kl. 10—2 och 1/2 5—1/2 6 e. m.
Plomb. och insättning af artificiella tänder.

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik, Massage och
Pedagogisk gymnastik,
medför enligt kongl. maj:ts medgifvande
samma kompetens och rättigheter, som en
kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom Dr J. Ar-
vedson, adr. Strömsborg, Stockholm.

Fruar!
Karin Kindvall, barnmorska, Uplandsg. 29,
Stockholm. 5-årig praktik. Rekommend. af
läkare. Reser äfven till landet. Tel. Vasa 407.

Husmödrar!
I Amerikanska Gummi-affären,
Birger Jarls Passage,
finnas en hel del praktiska artiklar
för Edra
— Husapotek —
såsom: Varmvattenpåsar,
Sköljapparater, Sprutor, Lavemangapparater,
Isblåsar, Fingertutor, Bröstpumpar.
Vidare finnas Dinappar, Barntröstar m. m.
Allt af gummi och högsta
kvalité.

REGLISSE FLORENT.
Allmänt erkändt som öfverlägset lösende
och tillika välsmakande medel vid hosta,
heshet, katarr och influensa.
Säljes i askar å 30, 35 & 40 öre (5 olika
sorter) på alla större apotek och hos alla
välsorterade handlande i riket.
Ensam agent S. J. Norman, Stockholm.
Askarne äro ungefär dubbelt större än
denna klicheé.
Begär alltid äkta
REGLISSE FLORENT.

Banyuls Trilles.
Ett aptitgifvande, magstärkande vin,
afsedt för konvalescenter och svaga
personer i allmänhet. Rekommend-
deradt af många hrr läkare.
Pris pr butelj kr. 3,50 hos
HÖGSTEDT & C:o,
Stockholm, 32 Regeringsgatan.

14 Mars
1:sta dragning
i Sydsvenska
Konstindustri-
Lotteriet,
Lund.
Serielott 7 kr.
Klasslott 2 kr.
Karlsviks Hotell, Rättvik,
mottager helinackordering alla tider på
året. Pris 3: 75 pr dygn.

Från Dagmar Eriksens
Vykortsförlag, Norrköping,
erhålles mot insändande af kr. 2: 100 olika
vykort, kyrkinteriorer, mot insändande af
kr. 3: 100 olika vykort, kyrkexteriorer från
Östergötland eller Södermanland.

Ved, Kol.
Norrtulls Vedsågeri
Allm. C. J. WALL, Riks
65 29. Norrtullsgatan 75 & 77. 31 26.

En bok för landtbrukare
med anvisning huru den mest öfvarne skall
kunna gifva landbruksredskap, möbler etc.
en seg, behärd, nästan oförstörbar
porrlinsglänsande yta i alla färgnyan-
ser expedieras inom Sverige
— gratis —
till enhvar, som insänder sin adress till
Le Ripolin,
Smålandsgatan 24, Stockholm.

Konfirmander
undersivas privat 15/6—26/7 d. å. af kommin.
C. G. Eckerberg i Kungsör. Härligt vid
Mälaren, förträffl. kommunik.

**Kejsar-
Borax**
Det utmärktaste Toalettmiddel
(äsynnerhet för hudens försökande)
dessutom ett mycket användbart
Rengöringsmedel i Hushållet.
Utöfrlig beskrifning i hvarje ask.
Finnes att tillgå öfverallt. Endast äkta
i röda askar å 10, 20 & 50 öre.
Specialitet hos Fabrikten Heintz, Mack. Ulm a/D.

Macettis Cacao
i lös vigt
garanteras
lika ren,
lika dryg,
lika närande,
som den finaste paketerade utländska cacao och ko-
star blott hälften mot denna. Men tillse
noga, att Ni alltid erhålla detta märke, emedan det
visserligen finnes annan lös cacao, som, isynnerhet
den utländska, ofta innehåller en myckenhet af pul-
veriserad cacaoask och stärkelse, hvarå vi hafva många
analyser, hvaremot **Mazettis Cacao** garanteras aldeles oförfalskad.
I kilo af **Mazettis Cacao** räcker till cirka 200 koppar njutningsrik
cacao, kostar således blott cirka 2 öre pr kopp.
Jämför **Mazettis Cacao** med den dubbelt så dyra utländska och döm själf!
Guldmedaljer i London, Paris, Berlin, Rom, Bruxellesst
Madrid, Budapest, Bordeaux, Stockholm etc.

Barngarderoben
alla mödrars ovärderliga skatt och hjälprea,
utgifves äfven i år efter samma bepröfvade plan som hit-
tills. Med sitt en gång i månaden utkommande 8-sidiga
nummer, innehållande ett åttioatal illustrationer öfver
allt, som hör till våra barns dräkt från de spädaste åren
till vuxen ålder, och åtföljdt af en stor dubbelsidig mön-
sterbilaga, ersätter tidningen mångfaldt den ringa prenu-
merationsavgiften af 3 kronor pr år genom den nytta och
den besparing, dess praktiska innehåll bereda hvarje hem.
Hvarje husmoder, som själf ombestyr sina barnklä-
ders förfärdigande i hemmet, bör ej försumma att prenu-
merera på prof, ett halft år kr. 1: 60.

Örebro
Ett-öres
Té-Biscuits
särdeles fina!

stone böra de göra så för att bibehålla hälsa och färgning.

Nr 2. En hvar välfräjdad svensk ungsäte, som är medlem af en stadskommun, erlägger skatt till kommunen och den icke häftar för ogrundna stadsutskylder, är berättigad att deltaga i val af stadsfullmäktig.

Oma.
Nr 3. Studentexamen (eller kompletteringsdärtill) på latinlinjen. Beror i början på aftal, sedan lika.

Pelle.
Nr 4. Har själf i flera års tid legat under läkarebehandling för ifrågakvarande sjukdom, men utan att blifva frisk. Har nu emellertid försökt gurgling med saltvatten (1 tesked fint koksalt i ett glas kylslaget vatten), med det resultat att jag nästan blifvit befriad från slembildningen och sveda i halsen. Medlet är ju alldeles ofarligt, hvarför det inte torde skada att försöka.

Aurora.
— På inrådan af en väninna, som af prof. Cedersköld medelst massage botats från en särdeles svår och långvarig svalgkatarr, rådfrågade äfven jag honom för en liknande åkomma. Professor C. behandlade mig cirka tio veckor och lärde mig sedan att själf fortsätta behandlingen, och resultatet var öfver all förväntan godt. Jag antar, att priset varierar allt efter den tid massagebehandlingen fortsättes.

M. L.
Nr 5. I Stockholm finnes å Kungsholmen (Garfvaregatan 3) »Hemmet för gamla»; föreståndarinna är fröken Erika

Tersmeden, till hvilken ni kan vända er direkt. Allmän tel.: Kungsholmen 74. Kissekatt.

TIDSFÖRDRIF

— BOKSTAFSLEK. —

Ur hvar et och ett af nedanstående fågelnamn, lages en bokstaf och dessa sammansätts sedan till namnet på en stad i England.

And, Lom, Trast, Trana, Fink, Örn, Gam, Hök, Skata, Mås.

VERA.

MOSAİK.

d	a	r	ö	i	l
i		r			
n	a	f	a		r
u	r	k	i		o
h					
		r	e	a	n
					g
a	n				
				m	
j	e			g	g
	s	s			

Sammanfoga vidstående smådelar till en fyrkant med sex rutnader i höjd och lika många i bredd. Därigenom uppkomma sex ord, som vi beteckna med:

- 1) en bestämd grupp af människor,
- 2) en bekant ö i Stockholms närhet,
- 3) mycket använd frukt,
- 4) vulgär beteckning för vissa partimäns anhängare,
- 5) finnas i sjöstäder,
- 6) mansmann.

Äro de rätta orden funna, så bilda begyn-

Mot ekzem,

reformar, rosen, klåda

m. fl. **hudsjukdomar** har fil. dr. P. Håkansson Salubrin i talrika fall visat sig som det bästa medlet. Salubrin tillhandahålles i parfym-, speceri- och färgaffärer. Partilager hos **Geijer & Co, Stockholm.**

CARMEN.

KVADRAT.

1	2	3	4	5
1	a	a	a	a
2	e	e	e	e
3	g	g	g	g
4	i	i	i	i
5	l	n	r	r

Bokstäfverna skola ordnas så, att orden i de hvarandra motsvarande lod- och vågräta rutnaderna blifva lika.

- 1) Natm på en växt,
- 2) flod,
- 3) egenskapsord,
- 4) geografiskt namn,
- 5) egenskapsord.

L. B.

CHARAD.

Mitt första står bland släkten främst, Och anses därför som förnämst. Mitt andra är en flod i söder, Där drufvan och orangen glöder.

Mitt tredje gärna man förlär, Om doftande och fint det är. Mitt fjärde, ökt med r, vi se Helt visst hos herrar garfvare. Mitt femte, tillsatt med ett k, Vi alla tycka om att få. Mitt hela brukar röra samman Diverse smått med lust och gamman; Att grina åt kan sämre gifvas, Men ondt ju skall med ondt fördrivas.

ELINE.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I NR 9.

LOGOGRYFEN: Slängpolskan: älska, skolan, släpa, pall, kol, säng, klo, källan, näsan, sko, känga, läka, opal, lo, so, gol, skal, polka, angläs, lass, plog, Oka, plank, slag.

TRIANGELN: 1) anonym, 2) noter, 3) otur, 4) ner, 5) yr, 6) m.

KONSONANTFÖRÄNDRINGSGÅTAN: Bås, gås, lås, sås.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

R-en. — M. G. H. — Arm i arm till papperskorgen!
D-a. Allt för sockersött!
»En prenumerant». Nej, det är icke samma person!
H. S. Har nog vunnit på omarbetningen. Men saknar fortfarande betingelser att vinna en plats i Idun.
William. Vi instämna lifligt med slutorden i eder »verklighetsskildring»: »Den där hade gärna kunnat stanna hemma!»
Mava Hjelm. Ja, och den också!
M-s—a. Eder bäfvan var nog så berättigad — det blef det »tysta, mörka, djupa».
X. Y. Z. Det var verkligen »en enkel melodi»!
P. A—e. Platt omöjligt!
E. A. För barnsligt för Idun. Skulle passa bättre i en ungdomstidning.
»Försöka duger». Må så vara. Men låt det helst stanna vid första försöket.
—a—. Vid tillfälle.
Cyranos skall helt visst finna den bästa medkänsla för sin »långtande skrivaresjal» bland olycksbördrarna i vår papperskorg.
Fr. Ni begär vårt utlåtande om »svadan

Brud- och Bröllops-
sidenstoffer i ouppnådt urval, liksom äfven det nyaste i hvitt, svart och kulört till billigaste engros priser meter- och klädningsvis till privatpersoner porto- och tullfritt. Elegantaste foulards från 90 öre. — Profver franko. Brefporto till Schweiz 20 öre.
Seidenstoff-Fabrik-Union
ADOLF GRIEDER & Cie,
Kgl. Hofleverantör.
Zürich, S 52
(Schweiz).

af er sängarråda». Vi kunna lämpligtvis svara ungefär med slutraderna i er egen dikt:

»När sångerna gå så höga,
bryr det väl sångaren föga,
om kritiken nämner honom tokig...»
»Frö». Ännu är grodden allt för färglös och utvecklad att gifva någon ledning till den blifvande plantans bedömande.

L. C. Sådant kan inte göra någon människa glad.
N. N. Vi frukta storligen att er »unga fru» skulle finna sympati bland Iduns läsarinor. Bäst därför att ej alls släppa in henne!

Ayma. Banal sentimentalitet!
Draba Verna. Den s. k. »moralsskissen» kan måhända vara lärorik för mer än en liten fru Margit och skall därför väl tillfälligt användas. Honorar efter införandet!
Hellefrid. Rätt snällt som amatörbete, men ej moget för Idun.
»Konstnärscän» har framställt en undran öfver, att Idun vid skulptören Verner Åkermans nyligen timade fränfällje för mer än en bortgångne konstnärrens porträtt och biografi. Förklarungen är helt enkelt den, att tidningen så pass nyligen som i december år 1900 innehöll en längre uppsats om Åkerman och hans konstnärskap af Johan Nordling, beledsgadt för vår räkning speciellt taget atelierporträtt och ett flertal afbildningar af hans konstverk. Att nu så kort efter återkomma till samma ämne skulle medföra ett upprepande, som vi, i våra läsares eget intresse, principiellt pläga undvika.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:
»Våren 1903», Norrbo. Annonsen kostar 1,60 pr gång.
»Huslig», Smedby. Annonsen nr 1 kostar 12,40 pr gång och nr 2 1,80.

Sundsvalls
Enskilda Bank
22 Fredsgatan 22.
Sparkasseränta ... 4 proc.
Uthyr Kassafack,
ärshyra från 15 kr.
Läs och märk!
Af alla ekmöbler fås de bästa från Ekmöbelfabriken i Nyköping. Begär prisurant.

Alltid elegant, hållbart, modernt är Damkläde.
Hellylle Damkläde, svart, blått, grått, beige, melerat, af välkändt Norrköpingsfabrikat, som eljest kostar 5 å 6 kr. pr mtr, säljes af oss direkt till det billiga priset af kr. 4: 50 pr mtr, bredd 130 cm. Fraktfritt. Profver mot 20 öre i frimärken. Full belånenhet garanteras.
Norrköpings Ylleväfnadsaffär, Norrköp.

Linne!
3,000 duss. utmärkt vackra handväfda 60/60 cm. servietter bortslumpas till kr. 4: 50 pr duss. 6 duss. sändas fraktfritt.
Linneväfveriet, Borås.

LEDIGA PLATSER

Mathällningen

för tjänstemän vid industriellt verk i melarsta Sverige kan på förmånliga villkor få öfvertagas den 1 instundande maj af därtill fullt kompetent och i alla hänseenden ordentligt och aktingsvärdt medelålders fruntimmer. Ansökan åtföljd af intyg och referenser insändas till »S. S. S.» under adr S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.
Som sällskap och hjälp till äldre, närsvik ånkefru, sökes ett bildadt fruntimmer med glad, jämnt lynne. Sökanden bör vara villig att öfverta matlagningen. Tjänarinna och sjuksköterska finnes. Svar till Sv. Telegrambyrå, Malmö, märkt »Talmödig».
Att tillhandagä i familj erhåller bild. flicka af 19-års ålder. Äfvenledes plats för bild. flicka med utseende, att förestä bättre unghushåll. Svar märkt »A.» med fotografi. Rydows platsbyrå, Malmö.

Lävarinneplats vid folkskolan i Gamleby.
Undervisningsämnen: konstvåfnad, sång samt några läsämnen. Kursen 3 månader från början af maj. Lön 300 kr. och bostad. Ansökan före april till undertecknad skolans föreståndare.
Hans Hansson, adr. Gamleby.

UNG, anspråkslös, bättre flicka med god och glad sätt för vistas i familj under sommarnöjet mot att hjälpa frun i hushållet (8 personer); tjänstehjon finnes; räknas som medlem af familjen; sjon alldeles intill villan; svar med fotografi samt uppgift om ålder till »Sommarvistelse» Linköping p. r. snarast möjligt.

Vid Nyköpings Elementarskola för flickor

är en lärarinneplats ledig att tillträda nästa hösttermin. Den sökande bör hafva genomgått Högre lärarinneseminarium. Undervisningsämnen: franska språket, zoologi och botanik. Lön 1,200 kr. Ansökningar jämte präst-, läkare och kompetensbetyg insändas före den 1 april till styrelsen.

MOT FRITT LIVRE önskas nu genast en anspråkslös, frisk och glad, bildad flicka, att biträda husmodern i en liten familj på landet nära Stockholm. Svar till »E.» Väshy p. r.

Sjuksköterska,

examinerad, erhåller plats såsom vikarie under mars och april månader, eventuellt fast anställning efter nämnda tid. Svar jämte betyg sändes till provinsialläkaren doktor P. Bjurbäck, Billingsfors.

Värdinneplats ledig å egendom för enkel arbetsam, bildad, musikalisk person. Svar med fotografi märkt »Ungherre» torde sändas till Iduns exp. f. v. b.

LITEN FAMILJ I KARLSKRONA önskas till 1:sta april en ordentlig kokerska, dito barnjungfru, dito husa.
Vidare meddelar Fru Dahl, Sturegatan 36, 1 tr.

För bildade hushållsbiträden, barnfröknar finnas genast goda platser att söka. Nya Inackorderingsbyrå, Brunkebergsgatan 3 B, Stockholm. Etabl. 1887.

En äldre,

pålitlig barnsköterska med goda betyg erhåller genast plats hos doktor J. Nyström, Eksjö.

EN BILDAD UNGHERRE önskar för sitt hem en treflig och huslig värdinna, häst fru af verkligt fin familj, ej öfver 30 år. Svar (ej anonyma) med fotografi, som åter-sändes, till »Fint och tyst hem» Iduns exp.

Förmånlig plats som föreståndarinna

vid Visby nykterhetsvårdshus, erhåller därför fullt kompetent person den 1 april d. å. Ansökningar, åtföljd af intyg om, att sökanden förut förestått liknande rörelse, jämte öfriga rekommendationer, bör före den 15 mars insändas till fabrikeren C. A. Hallonberg, adress Visby.

Värdinna.

För mindre hushåll, i landsortsstad i mell. Sverige, sökes pålitlig, van och kunnig hushållerska, med bästa ref. Tillträde 1 april. Svar med fotografi till »Värdinna», Iduns exp.

Hönsskötare-elev.

En ung, frisk och glad flicka ur bildad familj, med stor lust för hönsskötsel, kan få kostnadsfri elevplats och fritt vivre vid stort, rationellt hönseri i Skåne. Skall deltaga i alla förefallande göromål under sakkunnig ledning. Efter genomgången läro-tid kan fast anställning vid hönseriet erhållas. Svar inom 3 dagar till Allarps Hönseri, Näsbyholm.

PLATSSÖKANDE

Värdinneplats

sökes af medelålders dam, hemma i matlagning, slakt, bakning och sömnad. Musikalisk. Svar till »M. W.», Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA önskar plats i bättre familj häst i stad för att hjälpa till med inomhus förefallande sysslor. Något kunnig i sömnad och handarbete. Hufvudsakligen önskas ett godt bemötande. Svar afvaktas tacksamt till »K. G. 19 år» p. r. Karlslund.

EN UNG FLICKA af god fam., 18 år, önskar plats att gå frun tillhanda, vil lig undervisa mindre barn, ingen lön fordras men fria resor. Svar märkt »A. P.» Tjureda.

Gymnast,

utex. fr. Kungl. Gymn. Central-Institutet, söker anställning för sex veckor (15 juli—1 sept.) innevarande år. Svar till »Leg. gymnast», Barentzstraat 20, Den Haag, (Holland),

Gladlynt flicka, af god familj, som vill äfva musik, handgömsla, sömnad, tillverk, kurs i matlag., handelsskola, kunnig i sömnad, önskar plats nu genast. Svar till »I hem eller å kontor» Iduns exp.

En ung flicka söker plats i affär eller hem. Har genomgått handelsskola, betyg finnes. Små pretentioner. Svar märkt »Genast» torde sändas till Ljusne p. r.

Kv. sjukgymnast söker plats till våren på badort eller i familj, äfven kunnig i skrifning och hushållsgöromål. Svar utbedes till »Kv. Massör», Nordiska Annonsbyrå, Göteborg.

En flicka af god familj, önskar snarast plats att gå frun tillhanda. Sökanden är kunnig i matlagning, bakning och handarbete. Sökanden västar sig ej så mycket vid lönen, utan mera vid ett vänligt bemötande samt att få anses som familjemedlem. Svar emotes tacksamt af »Dagmar», Limmared p. r.

Värdinneplats sökes af en medelålders dam, häst i Stockholm. Van vid ett hems skötande, äfven van att handleda barn. Bästa referenser. Svar märkt »Plikttrogen H.», Iduns exp., Sthlm.

Husmoder, häst i hem där barn finnas, önskar plats till våren af en praktisk och bildad dam af god familj. Utmärkta referenser. Svar märkt »Hem-trefnad», Iduns exp., Stockholm.

Plats önskas att mot fritt vivre få deltaga i husliga göromål. Häst på större landgård. Svar till »Mars 1903. Iduns exp.

Hushållerskeplats

hos ensam, bättre herre, eller som hjälp åt frun i fin familj, önskas af 26-årig, anspråkslös, bättre flicka, som äger flerårig praktik i föräldrastämman. Fina rek. och ref. Tacksamt för svar till »Pålitlig» å Iduns exp. f. v. b.

Demoiselle Suisse

désirant passer encore quelques mois en Suède cherche pour Avril engagement dans famille de Stockholm. Références Öfversinnan Reutersvärd, Linköping.

Som husföreståndarinna för äldre ungherres eller änkemans, hem söker praktisk, bildad flicka plats. Ager glad och jämnlynne samt vana att förestä ett hem. Bästa betyg och rek. finnes. Svar till »Isa 83 år» p. r. Bro (Vesteråsbanan).

ANSPRÅKSLÖS BÄTTRE FLICKA, som genomgått kurs i sjukvård önskar plats i familj. Svar t. »Ruth 1903, Oppmanna p. r.

Hushållsven, bildad flicka, kun. i matlag., bak., söm., söker plats. Sparsam, rask. Svar till »Ej rädd för att ta i» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Bildad, barnkär, enkel flicka, villig värda, tillse barn, önskar plats. Kun. söm. Glad, frisk, vänlig. Svar till »Barnvän» und. adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Förlöfvad flicka önskar plats (häst på landet) i god och treflig familj att vara husm. behjälplig och där tillf. gifvas att få delt. i och lära alla inom ett ordnad hem förek. göromål. Små pret. Svar emot-ser tacksamt »Hilda», Gefle.

UNG flicka önskar plats i bättre familj att gå frun tillhanda. Har genomgått hushållsskola, är kunnig i kläd- o. linnesömnad. Svar emotes tacksamt märkt »Familjemedlem», Vingåker.

HANNOVER.

En å två unga flickor, som önska lära sig tyska språket, finna i en fin, tysk familj (ej pension) ett angenämt hem och moderlig omvårdnad. Vidare meddelar Frau J. Katzenstein, Karolinenstrasse 4, och Fröken Olga Bladin, Helsingbanken, Söderhamn

Konfirurationsundervisning kunna ett par flickor erhålla under sommarferierna, Närmare meddelar kyrkoherde Herendahl, Dunker, Söderml.

3 å 4 konfirmander

emottagas instundande sommar i Ivetofta prästgård, adr. Bromölla, Skåne. Alfred Jacobsson, kyrkoherde.

Privat nattvardsundervisning.

Flickor, som önska konfirmeras under sommarferierna, mottagas i väl belägen prästgård på landet. Komminister J. G. Lindhardt, adr. Sundholmen (Varberg—Borås järnväg).

Konfirmander mottagas instundande

sommar i prästgård, vackert och friskt belägen invid sjö å småländska höglandet. Upplysningar och rekommendationer lämnas af fru Eva Gyllensvärd, Lambult. Rekommendationer lämnas äfven af fru Hulda Juréen, Riddargatan 8, 2 tr., Stockholm.

Inackordering emottages i bildadt

hem i Stockholm. Vidare meddelar Fru S. Lönnberg, Riddaregatan nr 35—37.

INACKORDERING önskas i godt hem af en ung flicka, något lungskiktig. Svar till »Skog 1 april» Strängnäs p. r.

Konfirmander!

I prästgård i Norra Tjust mottagas enskilda konfirmander: 15 juni—15 aug. Talr. ref. Närm. meddel. Otto Fagerlin, Tryserum.
FÖR EN ÄLDRE NERVÖS HERRE sökes god inackordering i bildadt, musikaliskt hem på landet (häst prästgård) där ett vänligt bemötande, god närande kost och skön skogsluft finnes. Svar med prisuppgift m. m. till »W. B.» Norrköping p. r.

Pellerin's Margarin
är bäst!

Sparkasseräkning
4 proc. ränta.
Nordiska Kreditbanken
1 Drottninggatan 1
Mynttorget 4, Drottninggatan 102.
Hornsgatan 52.

Göteborgs Enskilda Bank
12 Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 proc.

Allm. telefon:
8 68, 47 35,
47 36.

Riks elefon:
1 79,
66 10.

Olaus Olssons Kolimport-Aktiebolag
etableradt i Stockholm 1880.

1:a Anthracit.

Hushållskol. Cokes. Briketter.

En vanlig tandborste.

Stomatoltandborsten.

* Kunskap ger lycka. * Duglighet är bättre än guld. *

Karlskoga praktiska skola

för kvinnor — tidsenlig praktisk läroanstalt — öppnar sin 11:te lärokurs nästa 15:de maj.

Ämnen: huslig ekonomi: matlagning, servering, bakning, hushållslära, trädgårdsskötsel; sömnad: fruntimmers- och barnkläder, linnesömnad; väfnad: vanlig och konstväfnad; slöjd: stickning, ram-, broderi-, flättnings-, tapiseri-, applikations- och gyllenläderarbeten, målning m. m.; glansstrykning; bokliga läroämnen: svenska och franska språken, bibelkunskap, skrif- och läskonst, enkelt och dubbelt bokhålleri m. fl. **Valfrihet, god tillsyn, billiga omkostnader, ovanligt naturskönt läge** mellan skog och sjö. Undervisning af 14 kompetenta lärarinnor och lärare. — *Skolan för män öppnas 1 nov.* Skolornas årliga elevantal ca 300. Svar och program mot dubbel porto. — Rikstelefon. — Adress: **Karlskoga.** *Joh. Lindholm.*

OBS.!

Bland alla munvatten på hygieniska utställningen i Paris 1902 var

VADEMECUM

det enda, som erhöill högsta pris, *Guldmedalj*, i sin egenskap af antiseptiskt munvatten.

Sydsvenska Kredit-Aktie-Bolaget, Stockholm, 17 Fredsgatan 17
Afdelningskontor Götg. 31.
(Fonder kr. 6,765,000.)
Deposition 4 %
Sparkasseräkning 4 %
Upp- & Afskrifning 2 %
Kassafack å 15, 20 och 25 kr.
Hemsparbössor.

Hernösands Enskilda Bank,
Kungsträdgårdsgatan 16.
Sparkasseräkning.
Kassafack 15 kr. för år.
Notariatafdelning.

Aktiebolaget Stockholms Diskontobank,
Hufvudkontor: Regeringsgat. 8,
Afdelningskontor: Hötorget 8.
Högsta depositionsränta — 4 1/2 %
Sparkasseränta 4 %
Checkräkningsränta 2 %
Kreditivränta 5 %
Utländskt mynt köpes och säljes.
Resekreditiv utfärdas. Notariatafdelning. Förvaringsfack.

PRENUMERERA i god tid
å andra kvartalet af
PUCK,
som hvarje vecka innehåller bidrag af de bästa kända förmågor på det humoristiska området.
PRENUMERATIONSPRIS:
helår 4: 75, halfår 2: 50,
kvartalsår 1: 25.

Iduns Modetidning.

N:r 5 nu utkommet och innehåller bland annat:
2 st. **Folkdräkter**, 1 manlig och 1 kvinnlig, från **Toarps socken i Vestergötland.** Folkdräkternas stilenlighet kontrollerad af föreståndaren för Allmogefdelningen vid Nordiska Museet hr P. G. Wistrand.
3 st. **Sällskapsdräkter.**
3 st. **Vårkostymer.**
4 st. **Promenaddräkter.**
2 st. **Sorgdräkter.**
1 st. **Reformdräkt.**
1 st. **Nattrock.**
5 st. **Barndräkter.**
5 st. **Bluslif.**
m. m. m. m.

Lösnummer 10 öre hos alla Iduns kommissionärer.
Prenumerationspris 1: 20 för halft år.
Fullständiga och korrekta mönster från ett af Stockholms förnämsta damskrädderier tillhandahålles såväl prenumeranter som lösnummer-köpare af Iduns Modetidning till mycket billiga priser.

Iduns Handarbetstidning

utkommer år 1903 två gånger i månaden som en själfständig mönstertidning och kostar för helt år kr. 2: 20 för halft år kr. 1: 20, lösnummer 10 öre. För detta billiga pris erhålles sålunda 2 gånger i månaden ett nummer med originalmönster till handarbeten af alla slag **broderier, läderplastik, träsniderier, glödröning** m. m. komponerade af tvänne framstående kvinnliga konstnärer på detta område.

Nytt!

Nytt!

JOH. LUNDSTRÖM & Co.
Stenkol, Cokes
Anthracit
Carré-Briketter.
Varumärke. Varumärke.

Rikst.	Kontor:	A. tel.
4 27	22 Skeppsbron 22	22 88
22 20	5 Strandvägen 5	60 19
20 12	1 Parmmätaregatan 1	61 98

Det bästa hvetemjålet

MALMÖ BEST PATENT
Malmö Stora Walsqvam

Ledolintvål
erhålls genom att använda
Neutral fri från kemiska remedel.
Förordnad af hrr läkare.
Ledolintvål tillhandahålles i partym-, speeri- och färgafärrer.
TEKN. FABR. »LEDOLIN»,
— STOCKHOLM.

fås — till hushållsbruk — äfven i 5 kg. originalpåsar med bruksanvisning

Agenter!!! sökas för försäljning af Elektriska Bälten. Prof. cirkulär och intyg sändes gratis och franko. Gratisbälte jämte hög proc. beviljas säljare. Skrif där för genast. Adr. Jean Thonérfeith. Burseryd.

HERM. MEETHS
Nu inkomme
Knappar
Snörmakerigaller
Chiffongaller
och
Garneringsband.
Prøver sändas till landsorten på begäran.
STOCKHOLM.

Agra Mejeri-Margarin
är
finaste märket
KÖP KOCKUMS EMALJERADE KÄRL!
Världsberömda! Starka! Prisbilliga

En förständig husmoder köper
Mazetti's Cacao
till morgon- och fukostdryck och
Mazetti's Kok Chokolad
till förmiddags-bjudningar.

Dicksons Té
Ohandladt Ceylon,
har finaste arom,
är drygast,
billigast, häst!

Tillhandahålles hos alla välsorterade speeri- andlande och i parti af
Helge Halberg, Malmsteknadsatan 33
Telefoner: Rikts 23 86. Allm. 428.

Central Kaffeaktiebolaget
Specialaffär för rostadt Kaffe.
Specialité: *fin-fina Savablandningar*,
6 Stureplan, Stockholm.
Rikstel. 41 58. A. T. 65 67.

KNEIPPBADEN —
Borg, Norrköping
Äret om fullständig kall- och varmvattenkur.

Klara Expressbyrå
11 Stora Vattugatan 11.
Rikts 66 67. Allm. 62 92.
Absolut nykter, van och pålitlig personal.

Ask, buy and try
TUSKER BRAND TEA
which received 10 gold medals for purity and exelent taste.
Sole importor for Scandinavia
Nils Lundberg, Malmö.

Hvarför köpa de flesta vy- o. genrebrefkort hos **John Fröberg, Finspong?** För det ovanliga priset! Insänd kr. 1: 50, erhållas 100 olika som prof.